

ADVOKATEN

RETSSIKKERHED · UAFHÆNGIGHED · INTEGRITET 01 2022

RIGSRETEN: ADVOKATER I SAMFUNDETS TIENESTE
Anklagerne Anne Birgitte Gammeljord og Jon Lauritzen
fortæller om arbejdet med rigsretssagen.

TEMA: ADVOKATER I UDlandet
Det er nemmere at etablere sig på et advokatkontor
i udlandet, end man skulle tro.

RETSSIKKERHED UNDER PRES

Mere end hver tredje advokat svarer i ny undersøgelse, at retssikkerheden er dårligere end for et år siden. Malou Ehmer ser det især på børneområdet, og i at mange borgere ikke reelt får prøvet deres sag.

ADVOKATEN 01 2022

I disse sager er det ofte svært at dokumentere designerens tab. Jeg mener, det er problematisk, at designeren skal dokumentere den kunde, der ikke kom ind ad døren – det er en umulig opgave.

Side 44

5 LEDER

6+8 KORT NYT

10 KALENDER

Vigtige datoer for alle advokater.

12 TEMA: ADVOKAT I UDLANDET

Mød tre advokater med kontor i henholdsvis Budapest, London og Bruxelles.

22 NY UNDERSØGELSE: RETSSIKKERHEDEN TAGER ET DYK

Mere end hver tredje advokat i ny undersøgelse mener, at det står værre til med retssikkerheden nu, end det gjorde for et år siden.

25 RETSSIKKERHEDSSTAFET

Malou Ehmer griber den første stafet i ny serie og peger på udfordringerne indenfor socialret.

28 MIG OG MIN PRINCIPAL

Uddannelsen som advokat varierer både i form og indhold. Hvordan sikrer man, at mesterlæren bliver det bedste grundlag for en karriere som advokat? To fuldmægtige og deres principaler fortæller.

36 RIGSRETEN: ADVOKAT I SAMFUNDETS TJENESTE

Hvordan fører man en rigsretssag, hvor opmærksomheden fra pressen og omgivelserne er enorm, og betydningen er historisk. De to anklagere Anne Birgitte Gammeljord og Jon Lauritzen fortæller om arbejdet med den omfattende sag.

44 MIN SAG: KOPI AF ET HÅNDVÆRK

Johan Løje har igennem syv år ført sag om kopiering af Würtz' keramik.

50 CHRISTIANSBORG

Retsordfører for Radikale Venstre, Samira Nawa mener, der er brug for et brud med straftænkningen.

52 MIN FORSKNING: NÅR BORGERNE IKKE BENYTTER DOMSTOLENE

Professor Ole Hammerslev fra Syddansk Universitet indleder en ny serie af faglige artikler om forskning indenfor det juridiske område. Denne gang om barrierer for at søge mod domstolene.

56 ADVOKATENS KØBERRÅDGIVNING VED HANDEL AF FAST EJENDOM

Købere af fast ejendom klager undertiden til Advokatnævnet over, at deres advokat har tilsidesat god advokatskik.

62 BØGER

Interview med forfatteren til

'Rigsret? - en debatbog'.

Kort og godt om ny faglitteratur

“Man skal give noget af sig selv for at få noget af andre.”
Interview med advokat og principal Susanne Stougaard
og fuldmægtig Johanne Eeg Pedersen. Side 28

UNIK ADVOSYS BASIS

VÆLG DEN LØSNING DU KAN VOKSE MED

Advokatløsning uden startomkostninger.

Påtænker du at starte egen virksomhed, så vælg den rigtige løsning fra begyndelsen. Du behøver ikke at gå på kompromis med faciliteterne, selvom du er et mindre advokatkontor.

- ✓ Du får en gennemskuelig pris, som ud over licenser til vores fleksible advokatløsning også inkluderer support og opdatering til nye versioner
- ✓ Vi sørger for, at du kommer godt fra start med teknisk installation, online undervisning og levering af vores standard paradigmesamling
- ✓ Med Unik Advosys Basis, får du de bedste arbejdsbetingelser, også når du starter egen advokatvirksomhed

Hvad koster det?

Læs mere på unik.dk/advosys/advosys-basis

A photograph of two women in an office setting. One woman with blonde hair and glasses is standing and looking at a computer screen. The other woman with blonde hair and glasses is sitting at the desk, also looking at the screen. They are both smiling. The background shows a window with green foliage outside.

UNIK
ADVOSYS

BORGERRETSFONDEN

Borgerretsfonden yder støtte til retssagsomkostninger i sager vedrørende magtmisbrug

Ansøgning om retssagsstøtte kan
kun indgives af advokater

www.borgerretsfonden.dk

Administrator TVC Advokatfirma
v/advokat Anders Ørgaard

4

Støt Dansk Kræftforskningsfond

Vi støtter forskning, der sigter på at

- finde årsager til kræftsygdomme
- skabe bedre behandlingsmuligheder
- mindske bivirkningerne ved kræftbehandling
- udvikle forebyggende behandlingsmetoder.

Dansk Kræftforskningsfond, c/o Plesner, Amerika Plads 37,
2100 København Ø, Tlf. 33 12 11 33, Giro 655 00 29,
Danske Bank, reg. 3946, konto 394 63 63 618
www.dansk-kræftforsknings-fond.dk

KOLOFON

Advokatsamfundet arbejder på politisk neutralt grundlag for borgernes retssikkerhed og for et velfungerende retssamfund. Vi fører tilsyn med alle landets advokater og sikrer derigennem advokaternes uafhængighed og integritet.

Advokatrådet er Advokatsamfundets bestyrelse og består af 15 advokater fra hele landet.

Advokatnævnet er en klageinstans, som er uafhængig af Advokatsamfundet, og som behandler klager over advokaters adfærd og salær.

ADVOKATEN 101. årgang udgives 4 gange årligt af Advokatrådet og er direkte kommunikationsorgan for cirka 8.400 advokater og advokatfuldmægtige. Magasinet tilgår endvidere Folketingets retsudvalg, domstolene, anklagemyndigheden og centraladministrationen.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør, presse- og kommunikationschef
Rasmus Holm Thomsen · rht@advokatsamfundet.dk
Journalist **Isabel Fluxá Rosado** · ifr@advokatsamfundet.dk

ABONNEMENT (Priser er inkl. moms og forsendelse)

Indland 536 kr.
Studerende 336 kr.
Udlandsabonnement 580 kr.
Studerende i udlandet 380 kr.
Opsigelse kan ske med tre måneders varsel ved udgangen af en måned.

ANNONCER

Vendemus ApS

Vendemus.dk · 72 22 70 80 · kontakt@vendemus.dk

Layout Bilgrav Design Aps

Bilgrav.com · 40 30 00 75 · jan@bilgrav.com

Tryk Jørn Thomsen / Elbo A/S

Jto.dk · 76 37 60 00 · jto@jto.dk

Forsidefoto Morten Holtum

Signerede artikler udtrykker ikke nødvendigvis redaktionens synspunkter. Redaktionen hæfter ikke for artikelmanuskripter, der er tilsendt uopfordret. Hvis redaktionen skulle have krænkede ophavsrettigheder, er dette sket ufrivilligt og utilsigtet. Retmæssige krav i denne forbindelse vil blive honoreret, som havde vi indhentet tilladelsen i forvejen.

Tilmeldt dansk oplagskontrol.

Medlem af Danske Medier.

Issn 0107-5616 issn 1901-4546 (online)

Magasinet er trykt med vegetabiliske farver på miljøgodkendt papir.

Alle advokater modtager link til onlineudgave af magasinet i nyhedsbrevet. Afmeld printudgaven af Advokaten på the@advokatsamfundet.dk.

**ADVOKAT
SAMFUNDET**

Pres på retssikkerheden

Af Martin Lavesen, formand for Advokatrådet

Der har været talt meget om retsprincipper og retssikkerhed i de seneste år. Desværre har bagtæppet været en række politiske enkeltsager og flere udfordringer, hvor vi som samfund ikke har udvist den omhu for retssikkerheden, som vi burde.

Vi har for eksempel set de indgribende lovforslag under nedlukningen. Vi har set store politiske sager som Instrukskommissionen, mink-kommissionen, retssagen mod Messerschmidt og senest FE-sagen, som alle trækker overskrifter. Dertil kommer rapporter (blandt andet vores egne i Advokatrådet) om manglende retssikkerhed for borgere med handicap i mødet med systemet. Og beretninger fra familieretten, hvor der har været bekymrende ventetider og sagsgange, som også har vakt ombudsmandens interesse. Der kan også peges på en tendens til, at myndigheder får vidtgående beføjelser til efterforskning og kontrol – for eksempel, at politiet uden en dommerkendelse kan tjekke din mail og din bankkonto, hvis du er under mistanke for hvidvask.

Over en bred kam er der med andre ord nok at tage fat på, og presset på retssikkerheden er betydeligt.

Den holdning står jeg langt fra alene med. Det kan også aflæses i den retssikkerhedsundersøgelse, hvor over 500 advokater for nylig har vurderet udviklingen på forskellige retsområder i 2021. Her svarer hver femte (20,3 pct.), at retssikkerheden er overvejende dårlig i Danmark. Samtidig svarer mere end hver anden (56,8 pct.), at retssikkerheden har været mere udfordret i 2021 end tidligere.

Om end undersøgelsen ikke er metodisk repræsentativ, så giver den et klart fingerpeg om, at advokatstanden – der fagligt og professionelt står i første række i vores retssamfund og kender lovgivningen og systemet – generelt ser med bekymring på udviklingen.

Det tager jeg meget alvorligt. I Advokatrådet gør vi løbende opmærksom på problemerne, og vi drøfter udfordringerne med politikere og vores omverden. Vi forsøger også at assistere med konstruktive forslag, og vi medvirker til, at advokater indgår i kommissioner og udvalgsarbejde mm.

Vi kommer ikke uden om, at politikerne har en uhyre vigtig rolle i at ændre dette. De skal tale retssamfundet op, og de skal selv gå forrest. Det gælder, når der skal laves ny lovgivning, hvor man som et eksempel kunne pege på, at lovgiver ikke behøver at gå helt til/ud over stregerne og acceptere ”betydelig procesrisiko”. Den kedelige tendens, synes jeg, breder sig. Det ville være glædeligt, hvis også politikere accepterede, at de politiske ønsker ikke altid lod sig føre ud i livet, når de støder mod retlige principper. At politikere anerkendte, at mere kontrol, strengere straffe og flere beføjelser er et let sælgeligt budskab i pressen, men ikke nødvendigvis gør samfundet eller retssikkerheden bedre. Med andre ord, at vores folkevalgte både i ord og handling lader retsprincipperne gennemsyre lovarbejdet og forvaltningen.

Vi skal passe på med et af de argumenter, vi oftest møder, når politikere skal forsvare kontroversielle forslag eller udtalelser – at ”retssikkerheden er bedre end i så mange andre lande”. Vi har en høj retssikkerhed, men kun så længe nogen forsvare den og passer på den. Det må vi insistere på, at vore politikere gør. Og det vil vi fortsat gøre i Advokatrådet med hjælp fra advokatstanden. ♦

Værktøjer til EU-borgeres fundamentale rettigheder

Fundamental Rights Agency, FRA, udvikler værktøjer til hjælp til alle, som har behov for at sætte sig ind i og bruge EU charteret om europæiske borgeres fundamentale rettigheder.

FRA er en uafhængig instans, som arbejder for at oplyse om og beskytte menneskerettigheder i EU, herunder retten til ikke at blive diskrimineret på grund af alder, handicap eller etnisk baggrund. Retten til beskyttelse af persondata, samt retten til at få prøvet en sag ved domstolene. På deres hjemmeside kan du finde en række gratis webinarer, kurser, træningsfaciliteter, guides, manualer og cheklister som er frit tilgængelige.

Find info her <https://fra.europa.eu/en>

ADVOKATRÅDET NEDSÆTTER NYT GRUNDRETTIGHEDSUDVALG

"Vi har nogle store og meget væsentlige dagsordener, hvor det er afgørende, at vi får analyseret og gennemtænkt, hvordan vi kan passe rigtig godt på borgernes grundlæggende rettigheder, når for eksempel ny teknologi og internationaliseringen påvirker vores samfund. I Advokatrådet har vi derfor nedsat et grundrettighedsudvalg med nogle fagligt stærke medlemmer, som kan bære sig ned i juraen og give vigtige indspark, når der for eksempel skal laves betænkninger, ny lovgivning eller på anden vis tages stilling til store samfundsmæssige spørgsmål," siger Advokatrådets formand, Martin Lavesen.

Udvalget har følgende sammensætning:

Advokat **Ole Spiermann** (formand)

Advokat **Karoline Normann**

Advokat **Per Hemmer**

Advokat **Jonas Christoffersen**

Advokat **Thomas Holst Laursen**

Professor **Michael Hansen Jensen**

DOMSDATABASEN ER ÅBEN

Nu kan alle søge i tidligere domme og finde og sammenligne afgørelser i vigtige sager. Domsdatabasen bliver løbende udvidet og vil indeholde civile sager og udvalgte straffesager med særlig offentlig interesse.

Find databasen på domsdata.basen.dk

Nemmere og billigere adgang til forhåndsgodkendte kurser

Advokater kan nu på advokatsamfundet.dk slå op hvilke efteruddannelseskurser, der er forhåndsgodkendt, så de tæller med i kravet om efteruddannelse. Samtidig bliver det billigere at få forhåndsgodkendte kurser for både kursusudbydere og advokater.

84

advokater
hedder
Peter
til
fornavn.

SALG AF ALT I BILER, KØRETØJER OG PÅHÆNGSKØRETØJER FRA KONKURSBO, LIKVIDATIONER, DØDSBO ETC.

Sjællands Bilauktion kan hjælpe Jer med
et nemt og hurtigt salg til markedspris.

Vi kan bl.a. hjælpe med:

Afhentning

Klargøring

Opbevaring

Annoncering

Vurdering

Salg på offentlig auktion

"Send os adressen – så klarer vi resten."

Sjællands Bilauktion blev etableret i 1974
og er i dag landets største danskejede auktionshus for biler.
Hver onsdag afholder vi auktion, for såvel professionelle som private.

Ny rapport: ERHVERVSLIVETS RETSSIKKERHED UNDER NÆSTE PANDEMI

Advokatsamfundet og Justitia anbefaler blandt andet at: "Erhvervsdrivende får et retskrav på erstatning eller kompensation for tab som følge af tvangsindgreb efter epidemiloven, hvis størrelse fastsættes i bekendtgørelser udfærdiget af erhvervsministeren under hensyn til dels erhvervsvirksomhedernes økonomiske situation, dels samfundsøkonomien."

Lange ventetider må ikke ødelægge tilliden til retssystemet

"Det er retssikkerhedsmæssigt uholdbart, og i øvrigt et dårligt udgangspunkt for at føre en sag, hvor vidner og andre involverede kan have svært ved at huske detaljer og begivenheder. Vi tror dog ikke, at bedre økonomi gør det alene, hvis vi skal sagsbunkerne til livs på en hensigtsmæssig måde. Ministeren og ordførerne må også genoverveje, om man vil fastholde en politisk styring af, hvilke sager der skal først for i retssystemet?"

Nikolaj Linneballe, medlem af Advokatrådet og formand for Advokatrådets procesretsudvalg i kommentar i Berlingske 27. januar.

821

advokatfuldmægtige er kvinder.
Det svarer til ca. 55% af samtlige
1495 advokatfuldmægtige.

ØSTRE LANDSRET ER FLYTTET

I februar flyttede Østre Landsret adresse. Den nye adresse er:
Østre Landsrets Plads 1, 2150 Nordhavn.
Landsrettens telefonnummer er fortsat 9968 6200.

7057

aktive advokater

1. advokatreds: 3175 advokater
2. advokatreds: 1359 advokater
3. advokatreds: 448 advokater
4. advokatreds: 204 advokater
5. advokatreds: 410 advokater
6. advokatreds: 939 advokater
7. advokatreds: 274 advokater
8. advokatreds: 248 advokater

Advokatorganisationer går sammen på Folkemødet

Danske Advokater og Advokatsamfundet går sammen i et fælles telt på Folkemødet den 16. - 19. juni 2022, hvor også andre advokater og advokatvirksomheder kan låne teltet og derved bidrage til debatten om advokatbranchen. Man kan selv vælge temaet, og indholdet skal kunne leve op til Folkemødets kriterier for debatter og være foreneligt med Danske Advokater og Advokatsamfundets værdier. Som udgangspunkt holdes der arrangementer af cirka en times varighed. Er du interesseret, så send en mail til chefkonsulent Maria Lynggaard Hjorth mlh@advokatsamfundet.dk i Advokatsamfundet. Pladserne udbydes efter "først til mølle".

KOMMENTERET STRAFFELOV

SPECIEL DEL 12. UDGAVE

891 sider | Pris 1.350,- | En del af jurabibliotek.dk

NYHED!

KALENDER

Følg med i Advokatsamfundets kalender, hvor du finder datoer for frister, arrangementer og uddannelse.

NU Tilmelding til advokatuddannelsen

Kursuslinjer for 2022 er nu alle fuldt tegnede. Der er åbnet for venteliste. Der forventes åbnet for kurser i foråret 2023 i løbet af juni 2022. Se mere på [Advokatsamfundet.dk/uddannelse](https://advokatsamfundet.dk/uddannelse)

4. MARTS

Høring om advokatundersøgelser

Høringen er åben for alle og er et led i Advokatrådets igangsatte arbejde med advokatundersøgelser. Der vil både være oplæg og debat. Høringen finder sted hos Danske advokater 9.00-13.30.

29. MARTS KL. 13-16

Advokateksamen på Københavns Universitet

Ny adresse Københavns Universitet, Søndre Campus, Njalsgade 76, København S.

31. MARTS

HUSK at indberette...

Klientkontoerklæring og tilsynserklæring senest den 31. marts. Se mere på [Advokatsamfundet.dk/indberet](https://advokatsamfundet.dk/indberet)

4. APRIL

Retssagsprøve i en fiktiv sag på Glostrup Park hotel

Ansøgningsfrist var 7. februar kl. 16.

16.-19. JUNI

Folkemødet på Bornholm

For niende gang deltager Advokatrådet i Folkemødet på Bornholm med et spændende og alsidigt program, blandt andet den populære Folkedomstol.

20. MAJ

DEN FAGLIGE OG FESTLIGE DEL AF ADVOKATMØDET

Sæt kryds i kalenderen fredag den 20. maj, hvor Advokatrådet afholder den faglige og festlige del af Advokatmødet, der er udskudt fra sidste år grundet corona. Festen bliver holdt i København. Vi melder løbende ud i nyhedsbrev og på hjemmesiden om program og tilmelding.

Grant Compass

En digital løsning som giver fonde mere **overskud** til at dele penge ud

Digital fondsadministration

Fondsarbejde som du kender det. Bare lettere. Slip for ukvalificerede ansøgere og sig farvel til papirarbejdet i et system med indbygget compliance.

Formueforvaltning for fonde

Formueforvaltning der giver flere fordele til din fond - i stedet for din bank. Spar op til 50% med passiv forvaltning og få mere til uddelinger. I samarbejde med **Nykredit**

"Med Grant Compass kan bestyrelsen fokusere 100% på indholdet i ansøgningerne og ikke på administrative processer."

Eva Hesse Lundström, Forkvinde,
Holger og Ruth Hesses Mindefond

"Grant Compass sætter helt nye standarder for digital administration af fonde. Det er den bedste løsning på markedet."

Johan Weihe
Partner, Bech-Bruun

Læs mere på:
grantcompass.com

ADVOKAT I UDLANDET

I alt 98 danske advokater, som er en del af Advokatsamfundet i Danmark, har kontor i udlandet samt beskikkelse til at arbejde som advokat under fjernere himmelstrøg. Det betyder både spændende kulturmøder og anderledes lovgivning og praksis men også en anden virkelighed for retssikkerheden, end man som dansk advokat er vant til.

London

Bruxelles

Budapest

Specialiser dig i dét, du kan rejse med

Det er nemmere at etablere sig på et advokatkontor i udlandet, end man umiddelbart skulle tro. Sam Baldwin arbejder med stort set det samme og under samme EU-regler, som han gjorde, da han var advokat i Danmark, men der er alligevel væsentlige forskelle såvel som visse udfordringer for retssikkerheden.

14

Sam Baldwin betaler bidrag til advokatsamfund i to lande, både Danmark og Ungarn, så der er dobbelt op på udgifterne til den konto, og så skal han overholde to forskellige regelsæt. Men det er også den mest mærkbare forskel på at bo og arbejde i udlandet. For at kunne bruge sin advokattitel i Ungarn skal han nemlig være beskikket i Danmark.

“Det etiske regelsæt i Ungarn er nogenlunde lig det danske. Dog er bidraget til det danske Advokatsamfund lidt højere,” griner den danske advokat, der siden 2017 har boet og arbejdet i Budapest, og det er han meget godt tilfreds med.

“Jeg startede som udstationeret for Gorrissen Federspiel og arbejder nu i et ungarsk advokatfirma. Mine kolleger er mest fra Ungarn, men der er også udenlandske advokater. Vi taler alle engelsk indbyrdes og også med klienterne, som typisk er internationale virksomheder. Jeg kan tale ungarsk til husbehov men ikke nok til at bruge det i arbejdet.”

Sam Baldwin arbejder også med danske virksomheder, som er etableret i Ungarn. Advokatarbejdet handler primært om konkurrenceret, statsstøttet og EU-ret. Beskikkelsen til at arbejde i Ungarn kom let, da han med

disse fagområder og som uddannet indenfor EU hurtigt opnåede titel af ‘European Community Lawyer’ gennem det ungarske advokatsamfund. Han har også mulighed for at gå i retten i Ungarn.

“Efter 3-5 år her kan jeg blive ‘rigtig’ ungarsk advokat, men i realiteten gør det ikke nogen forskel, og det kræver heller ikke en ungarsk jura-eksamen men kun en sprog-test. Det har min engelske kollega for nyligt været udsat for. Da UK trådte ud af EU, kunne han ikke længere gøre brug af ‘European Community Lawyer’ titlen, så det er blevet en del mere bøvlet for ham.”

Ikke den store forskel

For den danske advokat er der i løbet af en typisk arbejdsdag ikke den store forskel på at arbejde i Ungarn.

“Mine arbejdsopgaver er 95 procent de samme, som da jeg arbejdede i Danmark. Jeg arbejder med EU- og Konkurrenceret i bred forstand herunder EU- og statsstøtteklager ved Europa-Kommissionen, fusionskontrol og almindelig rådgivning om konkurrenceret i EU-regi. Ungarn er et rigtig godt sted at drive virksomhed fra. Det har mange globale danske virksomheder opdaget, for eksempel Lego, Grundfos, Coloplast og Foss.

Ungarn ligger i hjertet af Europa og er en perfekt ‘hub’ for drift i Central-/ Østeuropa. Dét er heldigt for mig som advokat og rådgiver, da der er mange skandinaviske virksomheder, der ser værdi i, at jeg kender ‘the Scandinavian way’. Den ungarske regering gør rigtig meget for at tiltrække den slags investering og etablering fra globale, industrielle spillere. Der er dog også udenlandske virksomheder, der møder udfordringer. Det kan være, hvis driften er rettet mod det ungarske marked specifikt og måske lægger beslag på national infrastruktur eller store kontrakter og koncessioner. Her er det nok ingen hemmelighed, at den ungarske regering helst ser, at store offentlige kontrakter og koncessioner falder i ungarske hænder. Det kan man i og for sig godt forstå, men det kan give lidt gnidninger i forhold til EU-retten og statsstøtteregler.”

Kultur og sammenstød

Der er også pudsige kulturforskelle i de formelle advokatgerninger:

“Hernede elsker de at stemple dokumenter. Jeg får nogle gange det indtryk, at et dokumentes gyldighed stiger proportionalt med antallet af stempler, sejl og bånd. Der er også lidt af den der preussiske notar kultur, hvor flere ting

DET BEDSTE VED BUDAPEST

“Den vigtigste attraktion er parlamentet. En gigantisk, smuk og ikonisk bygning i nygotisk stil. Det ligger lige ved floden og lige ved siden af firmaets kontor i øvrigt. Af lokale specialiteter, der er værd at nævne, siger alle gullasch, men der er meget andet. Alt i en gryde er godt.”

skal notarpåtegnes. En anden sjov ting er deres brug af udråbstegn i mails. Det er konsekvent ‘Kære [navn]!’ eller ‘Hej [navn]!’ og nogle gange med flere udråbstegn. I starten var det mærkeligt, at alle ‘råbte’ i emails, men nu gør jeg det selvfølgelig også selv!!”

Ligesom Polen er Ungarn ofte under heftig beskyldning fra sine medlemsfæller i EU for at svække retssikkerheden for borgerne og slække på uafhængigheden i retssystemet.

“Den politiske situation er, som den er. Det er ikke noget, der spiller en væsentlig rolle i min hverdag og mit arbejde. Jeg ved ikke væsentligt mere end alle andre danskere, der følger godt med i medierne i forhold til retssystemets uafhængighed og den slags. Jeg kan dog sige, at advokatbranchen er stærk og helt uafhængig – helt som den danske,” siger han.

Han har dog kollegaer, der har opgaver, som man nok ikke ville se i Danmark: “I huset har vi ligesom i Danmark advokater, der sidder med markedsføringsret. De kan få til opgave

at gennemgå virksomheders markedsføring og vurdere, om den lever op til den seneste lovgivning i forhold til LGBT+. Der skal vi jo hjælpe klienterne med at overholde landets love, når de beder os om det, uanset hvad vores personlige holdning er til den slags lovgivning. Det kan for eksempel være, at vise to mænd, der kysser i en cola-reklame. Der er de nødt til at rådgive om, at det kan være et brud på lovgivningen,” siger Sam Baldwin som et eksempel på de resterende fem procents forskel i arbejdet.

“På den front er det noget af et lovgivningsmæssigt kultursammenstød for mig som dansker. Men kulturelt er Budapest som enhver anden storby. Langt de fleste er ligesindede. Der skal være valg her til april, og så må vi se, hvad der sker. Én ting er sikkert, Ungarn kommer ikke til at melde sig ud af EU. Så vidt jeg husker, er Ungarn det land, hvis befolkning bakker mest op om sit medlemskab.”

Hvis Sam Baldwin skal give et godt råd til andre advokater, der overvejer

at tage udenlands, er han ikke i tvivl:

“Det er slet ikke så svært, som man måske tror. Hvis man har appetit og mod på at rejse ud, kan det sagtens lade sig gøre. Er man ung advokat med ulandsdrømme, vil jeg opfordre til, at man gør sig selv den tjeneste at specialisere sig i områder, der er lette at overføre. M&A, større kontrakter, og – hvis indenfor EU – EU-ret, konkurrenceret eller anden harmoniseret lovgivning. Vælg et juridisk område, du kan rejse med,” siger han og understreger, at man sagtens kan prøve det af i et års tid.

“Det kræver en lille måneds papirarbejde og lidt bøv l i starten, inden man kan bruge titlen, men derfra er det fint. I hvert fald inden for EU.”

Når Sam Baldwin ikke er på arbejde, er han ofte sammen med venner, expats og kollegaer fra kontoret.

“Jeg føler mig meget velkommen her og er blevet godt modtaget. Folk er nemme at arbejde sammen med, og vi har et godt fællesskab og spiller fodbold i fritiden.” ♦

15

Det kræver en lille måneds papirarbejde og lidt bøv l i starten, inden man kan bruge titlen, men derfra er det fint. I hvert fald inden for EU.

MAN SKAL VILLE DET!

I London er du altid på arbejde, og hvis du kommer som ung advokat måske endda med flere års erfaring, vil det være som at skulle starte forfra. Etablering af netværk er et must, og advokatbistand er kun for de velhavende. Til gengæld er du som jurist yderst velkommen i den internationale storby, hvis du interesserer dig for finans og erhvervsliv.

16 **S**teen Rosenfalck har boet i London og arbejdet som solicitor med speciale i 'European business law' siden 1994. Han er founding partner af sit engelske firma med internationale klienter og er en af i alt otte partnere, hvoraf flere har anden nationalitet end engelsk.

"Vores fokus er at flytte internationale virksomheder over grænserne, og vi har ikke fået mindre at lave efter Brexit. Vi har fået et helt nyt regelsæt at forholde os til, og som vi skal rådgive efter," fortæller han.

Steen Rosenfalck blev uddannet i København i 1991. Til at begynde med arbejdede han især med fast ejendom, men i 1993 tog han en målrettet beslutning og satte kursen mod England, hvor han fik et job i London samtidigt med, at han tog en LL.M. (Master of Laws). Efter nogle år, hvor han især arbejdede med store IT-kunder, åbnede han eget kontor i 2001, netop som IT-boblen brast.

Londons hjerte

I dag føler han sig lige så engelsk som dansk, og det samme gør hans familie med hustru og fire voksne børn.

Advokatkontoret befinder sig i Londons hjerte, men familien er for et par år tilbage flyttet på landet

til en mindre landsby i nærheden af Winchester. Et sted hvor det er ideelt at arbejde hjemmefra, som han har gjort det en stor del af tiden de sidste to år på grund af pandemien.

"Det er lidt ligesom i *Midsummer Murders* med mudder under gummi-støvlerne og en pint på den hyggelige, lokale pub. Under den første lockdown så jeg faktisk ikke mit team i et helt år, men det fungerede med virtuelle møder. Lige nu er vi dog ikke helt lukket ned, så jeg får min dosis af London og mødet med kollegaer to dage om ugen med en times 'commute' hver vej."

Steen Rosenfalcks speciale er at rådgive især danske virksomheder om, hvordan de kan etablere sig og gøre forretning i og med England. Firmaet har også klienter fra Italien, Tyskland, Frankrig og England.

"Med vores kulturforståelse kan vi rådgive både import- og eksportvirksomheder og levere en ægte international ydelse, og vi kan gøre det på klienternes modersmål. Selv om de fleste kan tale et godt engelsk, er det vigtigt, når der er kompliceret lovgivning og teknik involveret," forklarer han.

Swings and roundabouts

Den engelske lovgivning er ikke blevet mindre kompliceret efter Brexit, og

det samme gør sig gældende for advokaters virke.

"England er nok ti år længere fremme med regulering af advokatbranchen end Danmark. De var for eksempel tidligere ude med obligatorisk efteruddannelse. Meget mere er kommet til, og det er ikke blevet lettere at starte advokatvirksomhed her i dag. Den byrde, der ligger på compliance-delen, er voldsom. Du skal virkelig have styr på det, og der kommer løbende nye tiltag fra myndighederne."

Storbritannien er stadig et vigtigt marked, om end en del udenlandske virksomheder har opgivet og trukket sig ud. Steen Rosenfalcks firma har dog ikke fået mindre at se til, snarere tværtimod.

"Der er swings and roundabouts – nogle kommer ind, andre falder fra, fordi det er blevet for kompliceret. Der er sket et stort drop i virksomhedsopkøb. Vi har mistet kunder fra USA, fordi de vil jo have adgang til hele EU. Der er til gengæld en masse nye områder, vi skal beskæftige os med. Der er nye regler om toldafgifter, emballage, mærkning. Og så skulle jeg pludselig ud og bevise min ret til at være her og søge arbejdstilladelse efter tyve år. Det krævede en del papirarbejde. Mange ser Brexit som en 'Dogs Dinner', altså et regulært makværk. Men i min opfattelse er enhver forandring også en mulighed for at levere nogle andre ydelser."

Steen Rosenfalck ser flere væsentlige forskelle mellem det engelske og det danske retssystem. En af dem er,

DET BEDSTE VED LONDON
“Når jeg cykler over Blackfriars Bridge på vej hjem, kan jeg se St Pauls vejre over The City.”

at engelske advokater er meget specialiserede, mens danske advokater oftere er generalister.

“Som ung advokat skal du vide tidligere, hvad du vil og nøje overveje, om du gerne vil blive. Og rejser du ud, er du ofte nødt til at starte forfra. Jeg måtte genuddanne mig og var i en slags mesterlære for at få beskikkelse som solicitor. Man skal igennem to års pensum på typisk tre måneder for at opnå beskikkelse. Du er også nødt til at etablere og mestre et netværk for at få klienter, og det kan være en udfordring. Jeg kontaktede Handelskammeret, ambassaden med flere, da jeg startede op. Man skal tænke på en helt anden måde end i Danmark.”

En åben by

Mange udenlandske advokater, der følger drømme om at bo og arbejde i London, forsvinder hurtigt igen. Dem, der bliver hængende har typisk fundet en partner/-ægtefælle lokalt.

“London er super åben som by, og det er internationalt centrum for finans

og jura, så der er spændende muligheder, men man skal ville det!”

Til gengæld kan du som virksomhed og borger være sikker på et højt niveau af retssikkerhed og at få en grundig rettergang, hvis du vel at mærke har råd til det.

“Det engelske retssystem er en Rolls Royce i sammenligning med det danske, som jeg vil kalde en Volvo.”

Dyrt at føre sag

“Storbritannien har altid været bastionen for retssikkerheden. De har et fænomentalt juridisk system med dygtige specialiserede ‘barristers’ til procedure og dommere, som er intellektuelt skarpe og kommer med erfaring fra erhvervslivet. Internationale virksomheder løser ofte deres tvister ved domstolene i London. Men det er ekstremt dyrt at føre sag her og svært for borgere at få gennemtvunget deres rettigheder, hvis de ikke har råd til det. ‘Access to justice’ halter gevaldigt her,” siger Steen Rosenfalck.

Også arbejdskulturen er der mærkbare

forskelle på:

“Jeg kan godt lide begge systemer. I Danmark arbejder vi kortere tid og mere koncentreret. Briterne arbejder længere, men er generelt for ineffektive. Englænderne har historisk set den længste arbejdsuge i Europa. Det er en arbejdskultur, som ikke er fremmede for noget og slet ikke kreativitet. Vi har et begreb for de lange aftener: ‘burning the midnight oil.’”

Men også englænderne har lært noget af corona, og der er kommet fokus på fleksibilitet og en bedre balance mellem arbejdsliv og fritid.

“Alene den tid, man sparer på transport til og fra byen, har jo givet en del mere frihed. Det har mange haft godt af. Hybridmodellen med både hjemme- og kontorarbejde fungerer, men når det så er sagt, så har nedlukningerne ikke været gode for de sociale egenskaber. Vores firma er i november flyttet til nye lokaler, vi har nu et stort åbent rum over flere etager i et moderne loftspace og med tagterasse – alle er glade!” ♦

Det engelske retssystem er en Rolls Royce i sammenligning med det danske, som jeg vil kalde en Volvo.

Læs i udlandet, hvis du vil arbejde i udlandet

Sagerne er store og komplekse, og arbejdstiden er lang og flydende for advokat Tine Marie Bodholdt Rasmussen, som arbejder med konkurrenceret i Bruxelles. Firmaet er amerikansk, kollegerne er fra hele Europa, og klienterne er ofte high tech giganter og andre globale virksomheder. Studierne i London var med til at bane vejen for at arbejde i et internationalt miljø.

18 **T**ine Marie Bodholdt Rasmussen nåede at få knap fem måneder på kontoret i sit nye job i Bruxelles, før corona-pandemien brød ud. Men det var heldigvis tid nok til at lære sine nye kolleger at kende hos det amerikanske advokatfirma Gibson Dunn, hvor hun nu i snart to og et halvt år har arbejdet med konkurrenceret og statsstøtteren.

Hun mærkede pulsen i en by, hvor der typisk er liv på restauranter og cafeer og en nærmest sydeuropæisk stemning, selv på en tirsdag aften i gråvejrr. Sådan er det stadig, når restriktionerne tillader det.

Men i de seneste to år har hun stort set arbejdet hjemme fra sin lejlighed, hvor hun bor alene og glæder sig til at komme rigtigt tilbage på kontoret igen.

“Jeg er glad for, at jeg nåede at lære mine kolleger bare lidt at kende, inden pandemien brød ud. Jeg bor centralt, så der er masser af liv udenfor vinduerne nu. Men jeg savner det sociale ved at gå på arbejde og at komme ud og se nogle mennesker, særligt når der er rigtig

travlt. Det sker tit, at vi alle har travlt og er fordybt i sagerne, og så er kontakten lidt mere sparsom,” siger hun.

Vejen til Bruxelles gik via London, hvor hun efter advokatuddannelsen og knap fem år på advokatkontorer i Danmark fortsatte studierne med en Mastergrad (LL.M) i konkurrenceret på King’s College. Her læste hun sammen med studerende fra hele verden. Mange af dem stilede mod Bruxelles og er hendes venner i dag.

Dynamisk miljø

“Det at læse i London gav mig et skub. Jeg har altid vidst, at jeg gerne ville arbejde i udlandet, og som ung advokatfuldmægtig gik det op for mig, særligt gennem mit arbejde med dygtige partnere i Danmark, at jeg gerne ville fokusere på konkurrenceretten. På den måde kan jeg kombinere de ting, der interesserer mig mest – nemlig hardcore jura og arbejdet i et kommercielt, dynamisk miljø. Og blandt andet fordi EU-Kommissionen ligger i Bruxelles,

er det det mest interessante sted at arbejde lige nu.”

Hverdagen og selve arbejdet foran computeren er ikke væsentligt anderledes, end da hun arbejdede i Danmark. Men hun er optaget af de juridiske områder, hun arbejder med.

“Gibson Dunn er et stort amerikansk firma med kontorer i store dele af verden. I Bruxelles er vi specialiseret i konkurrenceret og statsstøtteren. Jeg kan godt lide den måde, man arbejder med konkurrenceretten på med fokus på EU-retspraksis. Det er interessant jura og kræver meget arbejde. Det holder mig i gang,” siger hun.

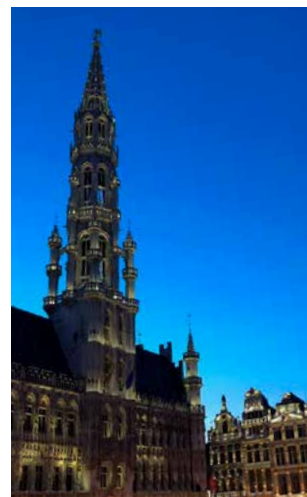
To af partnerne på kontoret er danske, så de er tre af samme nationalitet. Resten af kollegaerne er fra forskellige lande i EU og England.

“Vi har mange amerikanske klienter, men også nordiske og virksomheder fra andre lande. Vi rådgiver vores klienter om EU-konkurrenceret og statsstøtte og bistår dem, for eksempel når Kommissionen undersøger potentielle

Når man søger job i Bruxelles, er det godt – til tider nødvendigt – at vise, at man virkelig brænder for det.

DET BEDSTE VED BRUXELLES

“Vejret er ofte lidt trist – ligesom i Danmark – men belgierne kan godt lide at gå ud, så gaderne er fulde af liv, og barerne er altid fyldte, også på en grå vinterdag. Der er altid en god stemning. Belgien er kendt for øl, chokolade og vafler – og der er mange andre belgiske specialiteter. Kartoffelkroketter med rejer plejer at være et hit!”

konkurrenceretsovertrædelser. Vi har mange sager for Kommissionen, og så fører vi også en del sager ved EU-domstolene, særligt indenfor statsstøtterne.”

Selv om det langt hen ad vejen er de samme regler, Tine Marie Bodholdt Rasmussen har arbejdet med i Danmark og nu i Bruxelles, så er der forskelle.

“Sager og sagskomplekser er større, og vi arbejder meget ofte på tværs af lande og kontorer. Mange af vores sager kører i rigtig lang tid og kan gå hen og blive principielle. Der er et meget internationalt miljø i Bruxelles. Man får en bredere base ved at arbejde med forskellige mennesker fra andre lande, og man skal være omstillingsparat. Jeg har virkelig lært meget!”

Ingen faste grænser

I Danmark er der ikke samme slags store internationale advokatkontorer, og selvom der er en flad struktur på kontoret i Bruxelles, kræver omgangsformen nogle gange lidt ekstra omtanke.

“Jeg kan godt nogle gange mærke, at i Danmark er vi nok lidt mere direkte og bramfrie og går ikke så meget op i hierarkier, som man gjorde før i tiden. Der skal man lige mærke efter på de

kulturelle forskelle, der kan være, når man arbejder med folk fra mange forskellige lande. Det kan være en udfordring, men det er også med til at gøre hverdagen interessant – og det er altid sundt at se, hvordan tingene fungerer udenfor Danmarks grænser.”

Der bliver også stillet lidt andre krav i Bruxelles, end hun er vant til fra Danmark.

“Uforsigeligheden ved jobbet er den samme, men der er nogle forskelle. Selvom man også arbejder hårdt på de store advokatkontorer i Danmark, så lægger unge advokater mere vægt på work-life balance end her. I Bruxelles er der typisk en forventning om, at vi altid står til rådighed – måske i endnu højere grad end i Danmark. Dage og ugerne her flyder mere sammen – der er ikke rigtig faste grænser mellem arbejde og fritid. Til gengæld er der en høj grad af fleksibilitet, og der bliver ikke stillet spørgsmålstegn ved, hvordan man planlægger sin tid, så længe man leverer, når man skal.”

Når corona tillader det, er der sociale arrangementer og drinks om aftenen. Ofte indtages frokosten ved skrivebordet, men når tiden tillader det, er det ikke usædvanligt med et restaurantbesøg, og så tager man sig god tid. “På vores kontor er vi kun omkring tyve

personer, og kulturen er, at vi skal have det sjovt og hygge os sammen, når vi kan, fordi der er et hårdt arbejdspress. Jeg kan huske første gang, jeg var ude til frokost med en kollega på en helt almindelig torsdag, og han spurgte, om jeg ville have øl eller vin. Det kom lidt bag på mig. Men ok jeg kunne da godt drikke et glas rosé,” griner hun og tilføjer:

“Det kan jeg godt lide ved Belgien. Her er en afslappet “livsnyder kultur”, og det er super hyggeligt at gå ud om aftenen.”

Det er heller ikke svært at få lov til at praktisere i Belgien som dansk advokat.

“Det kræver lidt papirarbejde, et certifikat fra Advokatsamfundet samt en ren straffeattest. Det er også muligt at arbejde i Belgien med for eksempel en amerikansk advokateksamen. Jeg kender et par danske advokater, som har læst i USA og har amerikansk beskikkelse, men ikke dansk.”

Har du som yngre advokat planer om at rejse ud og arbejde i udlandet, så er det en rigtig god ide at studere i udlandet.

“Jeg tror, det har hjulpet mig meget, at jeg tog det år i London og fik en specialiseret mastergrad, så det kan jeg kun anbefale. I Bruxelles betyder det noget at have en grad fra et anerkendt, udenlandsk universitet. Hvis man gerne vil arbejde her, kan det også være en god ide at starte med et praktikantforløb hos EU-Kommissionen. Det er svært at komme ind på Kommissionens officielle “Blue Book” program, men der er også et mere uofficielt program, hvor man kan søge ulønnet praktik. Det ville jeg ønske, at jeg havde vidst, da jeg stadig studerede, for så ville jeg helt bestemt have søgt det. Når firmaerne ansætter i Bruxelles, bliver der kigget meget på, om folk har været ved Kommissionen før.”

Der er mange, der gerne vil til Bruxelles og arbejde med konkurren-

ceret, og selv uddannede advokater kan være nødt til at starte med en eller flere seks måneders ansættelser som trainee, før de får en fast stilling som advokat.

“Når man søger job i Bruxelles, er det godt – til tider nødvendigt – at vise, at man virkelig brænder for det, følge op og måske endda være lidt “pushy”. Jeg fik en advokatstilling til at starte med, og udover studierne i London tror jeg, det var en fordel for mig, at jeg havde noget erfaring med fra Danmark. Men konkurrencen er hård.”

Tine Marie Bodholdt Rasmussen har selv dobbelt beskikkelse, så der er altid en mulighed for at rejse tilbage til Danmark, men det har hun ingen planer om lige nu:

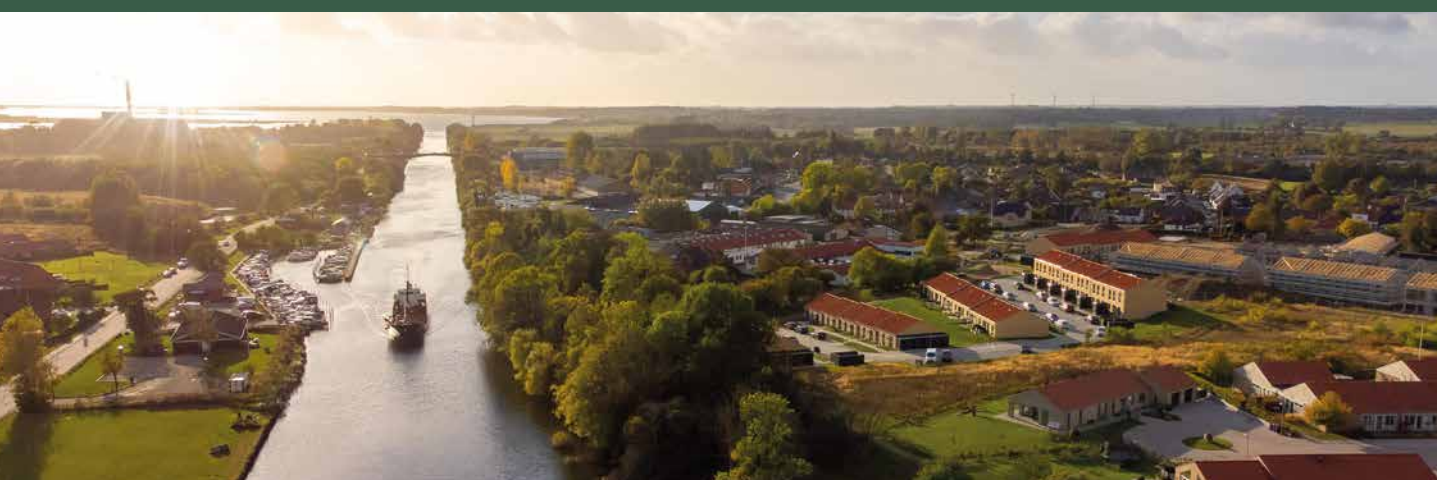
“Jeg savner mange ting ved Danmark, men ikke nok til at tage hjem. Jeg kan rigtig godt lide det internationale miljø og dynamikken i sagerne her i Bruxelles.” ♦

SÅDAN FLYTTER DU KONTOR TIL UDLANDET

Har du også planer om at etablere dig som advokat i et andet EU-land?

CCBE har udgivet guiden “Free movement of lawyers”, som kan hjælpe dig på vej.

Her finder du information om, hvordan du kan få din danske advokattitel med dig, eller hvordan du kan opnå beskikkelse i et andet EU-land. Mulighederne er mange, og man kan læse om det i de opdaterede guidelines. Find guiden ‘Guidelines for Bars & Law Societies on Free Movement of Lawyers within the European Union’ på CCBE’s hjemmeside under Guides and recommendations.

INVESTÉR I BOLIGUDLEJNINGSEJENDOMME

8-12% I ÅRLIGT AFKAST

Vi tror på, at en attraktiv beliggenhed og en professionel ejendomsdrift er grundstenen i en tryk og succesfuld ejendomsinvestering

EN TRYK EJENDOMSINVESTERING

ROOF Management udbyder ejendomsinvesteringer på de bedste beliggenheder i Danmark, hvor vi ser et langsigtet lejepotentiale, og hvor der er grundlag for en sund og positiv drift gennem hele budgetperioden.

Vi lægger stor vægt på en god og gennemtænkt finansieringspakke med afvikling af gæld og attraktiv forrentning af den indskudte kapital.

Vi tager os af alt fra A-Z i din investering, på den måde sikrer vi dig fuld tryk og de bedste forudsætninger for at gøre en god forretning.

Camilla Dalum

CEO hos ROOF Management
og tidligere ejendomsadvokat

INVESTERING AF VSO-MIDLER

Vi tilbyder også investeringer i ejendomsfonde, som er struktureret til investering af VSO-midler.

En investering i en vores fonde er alene nok til at opretholde en VSO-ordning, som ellers står til at skulle afvikles.

Vil du høre mere om vores muligheder for investering med VSO-midler, så er du velkommen til at kontakte os på:

Telefon: +45 53 56 00 05

Mail: cd@roofmanagement.dk

Scan QR-koden til venstre og se vores aktuelle investeringsprojekter.

www.roofmanagement.dk/projekter

ROOF Management udbyder professionelt forvaltede ejendomsinvesteringer i høj kvalitet. Vi strukturerer ejendomsfonde efter gældende regler til fordel for vores investorer. Vi har FAIF tilladelse hos Finanstilsynet.

ROOF Management

RETSSIKKERHED

Retssikkerheden tager et nyt dyk

På trods af at Danmark har et af de højeste niveauer af retssikkerhed i verden, så mener hver femte blandt 573 advokater, at retssikkerheden generelt er dårlig, og mere end hver tredje mener, at retssikkerheden har det værre nu, end den havde for et år tilbage. Der er markante behov for forbedringer, siger Advokatrådets formand Martin Lavesen.

“Sammenlignet med retssikkerheden i mange andre lande, er retssikkerheden i Danmark god, men vi kan ikke læne os tilbage,” siger Advokatrådets formand Martin Lavesen.

Sådan lyder den korte konklusion efter at have læst Advokatsamfundets nye undersøgelse, som er afsluttet i januar 2022.

“Hvis Danmark skal holde sig i toppen af rangstigen på retssikkerhedsbarometret, så er der flere steder, man er nødt til at sætte ind. Det, synes jeg, fremgår ret tydeligt.”

I alt har 573 advokater og -fuldmægtige besvaret den anonyme undersøgelse, og det overordnede billede viser, at retssikkerheden er dykket endnu engang i det forgangne år. 43,3 procent af deltagerne mener, at det er gået den forkerte vej i 2021, og at retssikkerheden er blevet dårligere.

Ventetid og varetægt

Kun 2,8 procent svarer, at retssikkerheden generelt er bedre nu end for et år siden. Corona-lovgivning og restriktioner er en af de hyppige forklaringer i

de uddybende besvarelser om advokaternes vurdering, men den dalende retssikkerhed finder ikke kun sin årsag her.

Et væsentligt problem, som har været en udfordring i flere år, og som mange peger på i undersøgelsen, er blevet værre, er, at ventetiderne ved domstolene er for lange ligesom berammelsestiden på de civile sager, og at det generelt er svært for borgere at få retshjælp og fri proces.

På børneområdet er særligt sagsbehandlingstider, men også kvaliteten af sagsbehandlingen ved familieretshusene, under kritik, ligesom sager om tvangsfjernelser af børn af flere advokater bliver betegnet som områder med alt for lav retssikkerhed.

På strafferetsområdet nævnes flere gange, at der bliver varetægtsfængslet for mange, at domme bliver afsagt uden tilstrækkelig bevisførelse, og at besøgsfaciliteterne i fængsler er for dårlige.

På forvaltningsområdet siger flere, at store mængder af afgørelser bliver truffet på et ukvalificeret grundlag. Dertil nævner en del for korte høringsfrister, forhastede lovgivningsprocesser af ringe kvalitet

Fortsættes på side 24 >>

SOCIALRET

Bedre 1,1 %

Dårligere 15,7 %

Jeg mener, at der indenfor spørgsmål om anbringelse af børn udenfor hjemmet er forhold, der retssikkerhedsmæssigt giver anledning til bekymring.

TAL OG KOMMENTARER FRA UNDERSØGELSEN

RETSSIKKERHEDENS UDVIKLING GENERELT I DET SENESTE ÅR

Bedre **2,8 %**
Dårligere **43,3 %**

**Sagsbehandlingstiden gør
retssikkerheden illusorisk.**

Der er absolut plads til forbedring.

STRAFFERET

Bedre **2,3 %**
Dårligere **27 %**

**Der varetægtsfængsles
alt for mange.**

UDLÆNDERET

Bedre **5,6 %**
Dårligere **21,2 %**

**Der er i mine øjne klare muligheder for for-
bedringer, særligt i forhold til retssikkerhe-
den for udsatte grupper – særligt flygtninge
og migranter.**

FAMILIERET

Bedre **3,7 %**
Dårligere **17,9 %**

Der er alt for mange familier, som stranded.

RETSSIKKERHEDEN GENERELT

Af de i alt 573 advokater, der har deltaget i undersøgelsen, mener hver femte (20,3 procent) at retssikkerheden generelt er overvejende dårlig, mens 76,5 procent mener, at den er overvejende god. Det er nogenlunde samme fordeling som ved retssikkerhedsundersøgelsen sidste år.

Selvom flere mente, at retssikkerheden var særlig udfordret i 2020 på grund af corona, er 2021 ikke gået ram forbi. På spørgsmålet, "Oplever du at retssikkerheden generelt set har været mere udfordret i 2021 end tidligere?" svarer 56,8 procent 'Ja', mens 32,3 procent svarer 'Nej'.

Undersøgelsen for 2020 viste, at hver anden advokat (50 procent) mente, at retssikkerheden er gået den forkerte vej indenfor de seneste fem år. Den nye undersøgelse vurderer kun udviklingen indenfor det seneste år.

SKATTERET

Bedre 0,7 %
Dårligere 23 %

Jeg mener særligt, dette område er under pres, da borgerne er ulig meget ringere stillet end myndigheden i en tvist i det eksisterende system.

Der er fortsat for mange ansatte i kommunerne, som ikke kan deres basale forvaltningsret.

FORVALTNINGSRET

Bedre 0,9 %
Dårligere 25,4 %

og manglende ressourcer hos domstolene som problemstillinger, der sætter retssikkerheden under pres.

“Jeg synes, der er flere bekymrende udmeldinger, og man skal huske, at det er menneskers liv, det rammer. Børn som voksne. Jeg er glad for, at der er så mange advokater, både her i rapporten og i den offentlige debat som påpeger, hvor der bør sættes ind, og som også bidrager med konstruktive løsninger, idet de har erfaring med og indsigt i eksempelvis sagsbehandling i kommuner og familieretshuse,” siger Martin Lavesen.

Mistillid til myndigheder

I undersøgelsen fremgår det, at borgere såvel som virksomheder ikke kan forvente tilstrækkelig retssikkerhed. Over halvdelen af de medvirkende advokater og -fuldmægtige i undersøgelsen arbejder med erhvervsret, og her rejses en hård kritik af virksomheders retssikkerhed særlig under corona-pandemien men eksempelvis også i domstolenes håndtering af skattesager:

“Skatteret er så kompliceret, at ingen dommer kan finde ud af at andet end at give myndighederne ret.”

En anden skriver: “Retssikkerheden er helt sikkert bedre i Danmark end andre steder, men den er også under pres, og jeg oplever offentlige myndigheder, der ikke virker til at være meget optagede af at sikre virksomheders retssikkerhed.”

Og en tredje: “Jeg sidder mestendels med konkurrenceret, hvor vi med den nye konkurrencelov og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens forvaltning helt sikkert oplever stigende retssikkerhedsmæssige udfordringer.”

I Advokatrådet er man optaget af borgernes såvel som virksomhedernes retssikkerhed:

“Forrige år lykkedes det at få sat retssikkerheden for udsatte borgere på dagsordenen med rapporten om det alt for høje antal af omgørelser i Ankestyrelsen. Ligesom vi også er meget opmærksomme på børneområdet. Et område som tydeligvis stadig halter. Sidste år har vi været med til at sætte fokus på pandemi-lovgivningen. I år har vi et særligt fremstød på skatteområdet og virksomheders retssikkerhed. Der er flere områder at holde øje med,” siger Martin Lavesen. ♦

MARTIN LAVESSEN

Formand for Advokatrådet,
managing partner i DLA Piper.

ERHVERVSRET

Bedre 3,3 %
Dårligere 25 %

Retssikkerheden for børn, unge og udsatte borgere er voldsomt under pres

Hvordan går det med retssikkerheden indenfor dit område?

Indenfor arbejdsskadeområdet hvor jeg ofte fører retssager, er ventetiden ved myndigheder og domstole et af de største problemer. Sagsbehandlingstiden er efterhånden gået hen og blevet helt grotesk.

Men et mere grundlæggende og alvorligt problem er retssikkerheden for de svageste i samfundet

– udsatte børn og unge, mennesker med et handicap, de socialt udsatte. Så lad os tale om det. Her går det ikke godt. De får ofte ikke en fair og rigtig behandling i kommunerne, når de beder om den hjælp, de har brug for og krav på ifølge loven.

Alt for mange gange har jeg set familier bede om hjælp til for eksempel et barn, der har det svært. Men den hjælp kommer ofte ikke. Og så står vi pludselig to år senere i en helt anden situation, hvor vi måske ender med en kriminalisering af barnet eller den unge, en anbringelse uden for hjemmet og en familie i opløsning. Det er simpelthen så ulykkeligt, og det smerter mig at se det. Det kunne være undgået, hvis der var sat ind i tide.

Hvilke udfordringer er de største?

Indenfor børneområdet er der masser af muligheder

indenfor den nuværende lovgivning for at hjælpe i rette tid og støtte op om et barn og en familie. Men hjælpen kommer ofte alt for sent ude i kommunerne, og der er kæmpe forskel på, hvornår og hvordan der sættes ind. Det ender med ulykkelige skæbner. Tager man de økonomiske briller på, så bliver det

også langt dyrere for samfundet, end hvis man havde sat ind i tide. Det er der slet ingen tvivl om. Så her kan der virkelig strammes op.

Indenfor det forvaltningsretlige område generelt, men også for eksempel inden for arbejdsskadeområdet er et af de helt store problemer, at borgerne reelt ikke får prøvet deres sager ved domstolene. Der sker en masse fejl, men vi har desværre ikke en reel kontrol ved domstolene af, om forvaltning og myndighederne overholder loven. Domstolene foretager meget sjældent en egentlig prøvelse af afgørelserne. De konkluderer bare, at "der ikke er det fornødne sikre grundlag for at tilsi-

desætte det skøn, myndigheden har foretaget". Det er et kæmpe problem, synes jeg.

Hvad skal der til for at ændre situationen?

Hvis udsatte børn, unge og voksne skal blive en del af fællesskabet, så kræver det hjælp. Vi skal sikre en fair og ordentlig behandling ved kommunerne.

Der skal simpelthen være en større respekt for borgernes retssikkerhed, uanset menneskers økonomiske formåen, sociale ståsted eller ressourcer i øvrigt.

Vi skal sikre, at de får den økonomiske hjælp og bistand, de har brug for. Og vi skal sikre, at den hjælp kommer i rette tid. Der skal simpelthen være en større respekt for borgernes retssikkerhed, uanset menneskers økonomiske formåen, sociale ståsted eller ressourcer i øvrigt.

Vi bør stille imod en simpel og præcis lovgivning, som er forståelig for borgere og sagsbehandlere. Indenfor det sociale område er loven så kompleks, at sagsbehandlere (og advokater) ofte kløjs i det. Der skal være sproglig klarhed og enkelthed, både i selve lovteksten, men også i vejledninger, bekendtgørelser osv. Bestemmelserne bør blive samlet ét sted i det omfang, det er muligt og ikke som i dag, hvor for eksempel tvangsmæssige indgreb på børneområdet hører under flere love. Desuden bør de bestemmelser, der indeholder et skøn, være så snævre som muligt – for meget elastik duer simpelthen ikke. Og så er der nødt til at være nogle klare objektive kriterier indbygget i loven, så for eksempel en anbringelse uden for hjemmet eller tilkendelse af en førtidspension ikke afhænger alene af sagsbehandlerens subjektive vurdering.

Vi bliver også nødt til at se på, om ikke vi kan sikre udsatte børn, unge og voksne borgere bedre støtte undervejs i deres møde med forvaltningen. Det

kan være med en bistandsadvokat tidligere i forløbet, bedre retshjælp eller lignende. Vi skal huske på, at de mennesker, vi her taler om, ofte ikke har det økonomiske overskud til at erhverve sig en advokat. Jeg føler mig ret overbevist om, at det kunne give retssikkerheden et nøk opad.

Og i forhold til det med den manglende prøvelse ved domstolene – så tror jeg, vi er mange, der drømmer om, at den tilbageholdenhed, domstolene har, når det gælder forvaltnings- og myndighedsafgørelser, kunne få en ende. Domstolene er jo fuldt ud i stand til at foretage det skøn – det gør de hver eneste dag i sager mod private aktører, for eksempel pensionsselskaber. Om indførelse af forvaltningsdomstole, som vi ser i mange andre europæiske lande, er løsningen, tør jeg ikke stå på mål for – men et eller andet skal der i hvert fald ske, hvis vi vil højne retssikkerheden.

Hvem skal have den næste retssikkerhedsstafet?

Jeg vil gerne give depechen videre til Catrine Søndergaard Byrne. Jeg synes, det kunne være spændende at læse, hvordan hun synes, det står til med retssikkerheden, når vi taler regeringens nye logning og måske overvågning generelt. ♦

RETSSIKKERHEDSSTAFET

I de kommende udgaver af Advokaten sender vi stafetten fra advokat til advokat indenfor forskellige retsområder. Her vil de fortælle hvilke udfordringer, de ser for retssikkerheden i Danmark, og hvad man kan gøre for at højne den.

MALOU EHMER

Partner og advokat (H) i Ehmer Pramming siden 2014.
Specialiseret i erstatningsret, fysiske og psykiske
arbejdsskader samt tvangsmæssige indgreb og krimina-
litetsforebyggende indsatser for børn og unge.

Mig og. min principal

Tekst Hanne Hauerslev Foto Morten Holtum og Sarah Nørgaard

Uddannelsen som advokat varierer både i form og indhold alt efter, hvordan fuldmægtigtiden folder sig ud. To fuldmægtige og deres principaler fortæller, hvordan de samarbejder og sikrer, at mesterlæren bliver det bedste grundlag for en karriere som advokat.

GOD DIALOG OG ÅBEN DØR

Simon Eilrich lægger vægt på, at god advokatskik bliver en naturlig del af fuldmægtigtiden, derfor er der en praktisk tilgang til advokatetikken hjemme på kontoret i Aarhus.

Der er altid en åben dør og kaffe på kanden hos Advokatkompagniet i Aarhus, hvor Ida Hauge Bøttcher er advokatfuldmægtig hos Simon Eilrich. For det er to ingredienser, der skal til for at have en god dialog om de mange sager om personskadeerstatning, som advokatkontoret fører hvert år.

Ida Hauge Bøttcher startede som fuldmægtig 1. september sidste år efter en periode som stud. jur. på kontoret, og det var da netop også blandt andet den gode dialog, der fik hende til at fortsætte sin karriere her.

“Åbenhed og gensidig tillid til hinanden er det, som har præget vores relation fra starten. Det er to vigtige værdier for mig, for jeg trives bedst med frihed under ansvar. Vi er begge inde over mange sager, så dialogen er også vigtig, sådan at jeg kan stille alle spørgsmål uden at tænke på, hvordan de bliver modtaget. Og så er det vigtigt med humor. Jeg sætter stor pris på, at vi kan lave sjov med hinanden og tale om andet end jura,” siger Ida Hauge Bøttcher, der lægger i omegnen af 40 arbejdstimer på kontoret om ugen.

Simon Eilrich er enig. Især lægger han vægt på at kunne tale om andet end jura, sådan at det er “det hele menneske”, han møder på kontoret alle ugens hverdage.

Inspiration går begge veje

“Et af de karaktertræk, som jeg sætter mest pris på, er personlig integritet. Det viser, at man har en god fornemmelse for, hvad der holder rent juridisk. Ida har både integritet og er desuden lidt af en menneskekender, hvilket også er nødvendigt i det her job. Når vi er rådgivere, skal man både kunne mærke sit moralske kompas såvel som mærke mennesket bag sagen for at kunne sætte grænser overfor klienten i den type af sager,

som vi har. Hvis du ikke kan sige fra, bliver du selv løbet ned,” siger han.

Hvordan de enkelte sager forløber bliver ofte drøftet over en kop kaffe i kantinen. Denne morgen har de to drøftet et udkast til stævning.

“Vi drøfter alle mulige vinkler på sagen, og det sker ofte – som her i morgen – at der opstår ideer til andre sager, som vi straks må udvikle videre på. Det kan være en ny strategi. Inspirationen skal være gensidig, og på den måde betyder Idas tilgang til sagen rigtig meget for mig,” siger Simon Eilrich og Ida Hauge Bøttcher tilføjer, at det er netop derfor, det er så vigtigt, at kunne komme med et skævt forslag eller spørgsmål.

Simon Eilrich lægger også vægt på, at god advokatskik bliver en naturlig del af fuldmægtigtiden,

Når vi er rådgivere, skal man både kunne mærke sit moralske kompas såvel som mærke mennesket bag sagen, for at kunne sætte grænser overfor klienten i den type af sager, som vi har. Hvis du ikke kan sige fra, bliver du selv løbet ned.

Simon Eilrich

derfor er der en praktisk tilgang til advokatetikken hjemme på kontoret i Aarhus.

“Selvfølgelig taler vi om god skik, og det skal være en naturlig del af alt, hvad vi beskæftiger os med her. Men rammen her på kontoret er dagligdagsproblemerne. Basalt set handler det om at opføre sig ordentligt – med andre ord: Hvor langt man vil gå for klienten og for at få et salær.

styrer, og klienten presser dig for at nå sit mål. Ida og jeg har drøftet en sag for nylig, hvor klienten ønsker at anlægge en retssag, men vi tror ikke på, at sagen holder, og derfor siger vi klart fra i stedet for at gennemføre sagen, selvom vi ville kunne hæve et stort salær,” fortæller Simon Eilrich, der foretrækker at hans fuldmægtige har praktisk erfaring, før de starter på Advokatuddannelsen.

Når der sker overtrædelser af god advokatskik, bundet det i de fleste tilfælde i, at naturlige etiske grænser bliver brudt. På den måde er reglerne egentlig meget logiske. Når det er sagt, kan vi alle fejle, men det kan blive farligt, hvis kapitalen

“Jeg vil helst have, at Ida får lidt praktisk erfaring under neglene først. Så inden start på både uddannelse og retssagsprøve har hun været med til at forberede sager – det gælder alt fra syn og skøn til udtalelser fra retslægerådet. Jeg har ikke

nogen faste regler om, hvornår, det er vigtigt at starte på uddannelsen, men vi valgte, at Ida startede på Advokatuddannelsen efter et halvt år og forbereder det på den måde, at vi kører sagsmængden ned i perioder, sådan at der bliver fritid til forberedelserne.”

Det vigtigste håndværk

Når advokateksamenen er i hus, skal Ida Hauge Bøttcher koncentrere sig om retssagsprøven, der sætter endeligt punktum for uddannelsen som advokat.

“Jeg vælger selv den retssag, som jeg helst vil arbejde med, men jeg ved, at Simon lægger vægt på, at sagen skal handle om beviset, så valget af sag vil selvfølgelig bære præg af det. Jeg er ofte med i retten, så derfor har jeg faktisk tidligt et godt indblik i processen, men det er selvfølgelig i selve retssagsprøven, jeg kommer til at forene praktik og jura,” siger hun.

Princippet om, at beviset skal være omdrejningspunkt i sagen, skyldes, at der er stor forskel på en sag, der handler om fortolkning af regler og på en sag, der handler om et bevis kan bære, mener Simon Eilrich.

“Når advokater nu engang har monopol på at gå i retten, så synes jeg, at det er vigtigt, at vi alle mestrer den praktiske del af det. Hvis du går i retten med et spørgsmål om fortolkning, kan du i princippet få din principal til at skrive tolv sider, som du læser op for dommeren. Når det drejer sig om bevisets styrke og vidners troværdighed, skal du kende sagen ud fra alle mulige vinkler og kunne håndtere situationen, når der sker uforudsete drejninger i retten – alene af den grund at vidner sjældent siger præcis, hvad du havde forestillet dig. I min optik er det, det rigtige håndværk. Kan du det, bliver du også en dygtig procedør.” ♦

IDA HAUGE BØTTCHER

Advokatfuldmægtig, ansat i Advokatkompagniet, Aarhus, i september 2021. Startede på Advokatuddannelsen i januar 2022.

SIMON EILRICH

Advokat, partner, Advokatkompagniet, Aarhus. Speciale i erstatningsret. Fører årligt godt 40 retssager.

TILLID OG FRIHED UNDER ANSVAR

Susanne Stougaard ser det som en af sine vigtigste opgaver at skabe grobund for, at Johanne Eeg Pedersen finder sit eget personlige advokat-dna i de tre år, hun er fuldmægtig i teamet, der arbejder med persondataret.

Relationen mellem Susanne Stougaard og Johanne Eeg Pedersen er det altoverskyggende princip en stor respekt for hinanden som mennesker, og begge nævner da også som det første, at de to er "ret personlige".

"Efter nogle år som student og snart tre år som fuldmægtig er det klart, at vi kender hinanden godt. Jeg synes, at vi er ret tætte og opmærksomme på hinanden på den måde, at vi ved, hvordan det går privat. Selvom vi har en travl hverdag, er der heldigvis tid til at tale om andet end arbejde. Jeg oplever, at vi også deler ud af os selv i stedet for blot at have en arbejdsfacade," siger Johanne Eeg Pedersen.

Susanne Stougaard er enig. "Man skal give noget af sig selv, for at få noget af andre. Heldigvis har vi alle i teamet lyst til at dele vores private side. I det hele taget gør vi os umage overfor hinanden og giver en hånd med, hvis der er travlhed. Når vi kender hinanden godt, ved vi også, hvad grunden er, hvis en af os skal gå tidligt en dag eller

i en periode har fokus på familien," siger hun.

"Jeg oplever det på den måde, at Susanne aldrig har for travlt til at svare på et spørgsmål –

heller ikke den dag, hvor hun er ude for at fælde juletræ med sine børn. Typisk vil det være noget igennem eller forklare en faglig vinkel. På den måde føler jeg altid, at der er tid til mig, og at jeg aldrig bliver ladet i stikken, og det er en vigtig støtte," supplerer Johanne Eeg Pedersen.

Principalen skal inspirere

Som principal ser Susanne Stougaard det som en af sine vigtigste opgaver at skabe grobund for, at Johanne Eeg Pedersen finder sit eget person-

lige advokat-dna.

"Johanne skal finde sin egen måde at være advokat på. Det er noget af det vigtigste, jeg kan bidrage med som led i mesterlæreuddannelsen. Her i teamet er vi to principaler, som er meget forskellige. Vi skal inspirere til, hvordan man kan gribe opgaverne an, og hvordan man får en

respektfuld relation til klienter – både de eksterne og de interne. På den måde guider vi og viser vej, men det er Johanne selv, der skal finde ud af, hvad hun kan bruge fra os hver især,” siger Susanne Stougaard, der på ingen måde terper advokatetik med sin fuldmægtig.

“God advokatskik ligger som et underlag for alt det, vi leverer. For mig handler det om den ordentlighed, som jeg selvfølgelig videregiver i dagligdagen. Selve det teoretiske er ikke noget vi beskæftiger os med i dagligdagen, da vi mest arbejder med compliance og ikke retssager, men vi har en intern uddannelse i god advokatskik, så der bliver undervist i det fra centralt hold, og dertil kommer selvfølgelig undervisningen på Advokatuddannelsen.”

Retssagsprøve i den virkelige verden

De dage, hvor Johanne Eeg Pedersen er på Advokatuddannelse, står hun ikke til rådighed på kontoret, og der er en forventning om, at hun følger undervisningen. Samme forventning er der til, at hun følger interne kurser, der på en gang sætter fokus på advokateksamen og supplerer med andre emner som eksempelvis præsentationsteknik

og at strukturere en travl hverdag.

Selvom der er nok at se til i dagligdagen på kontoret, så bliver advokateksamen prioriteret højt. “Jeg havde otte sammenlagte dage til advokateksamen, og der er helt klart en forståelse for, at det altså er læseferie. Og det var rigtig godt, for jeg synes, at eksamen var lidt svær og tidspresset, men jeg bestod heldigvis.”

Selve retssagsprøven er så vidt mulig en sag fra den virkelige verden, for det lærer man mere af, mener Susanne Stougaard.

“Her i teamet arbejder vi med persondataret, så vi har ikke mulighed for at levere en sag til retssagsprøven, så jeg må spørge mine partnerkolleger. Nogle af mine tidligere fuldmægtige har for eksempel haft en arbejdsretssag. Jeg har selv prøvet den fiktive retssagsprøve, og oplevede den som meget hektisk forstået på den måde, at forberedelsen er ganske kort. Processen afspejler på ingen måde en rigtig sag, netop fordi sagen jo er fiktiv. Derfor prøver jeg altid at finde en sag internt,” siger Susanne Stougaard, der til september har uddannet endnu en advokat, når Johanne Eeg Pedersen kan skrive sin nye titel på visitkortet. ♦

SUSANNE STOUGAARD

Advokat, partner hos Bech-Bruun. Rådgiver danske og udenlandske virksomheder, offentlige myndigheder samt offentlige myndigheder om compliance inden for alle områder af persondataret.

JOHANNE EEG PEDERSEN

Tredjeårs fuldmægtig hos Bech-Bruun og bliver færdiguddannet som advokat i september 2022.

UDDANNELSEN SOM ADVOKAT

For at blive advokat skal du opfylde kravet om tre års fuldmægtigtid. Det er en mesterlæreuddannelse, som indebærer mindst tre år med praktisk juridisk virksomhed, jf. retsplejeloven § 119. Kravet om erfaring fra en juridisk virksomhed betyder, at du skal have deltaget i almindelig advokatvirksomhed og have kendskab til behandling af retssager.

Du kan opnå den praktiske erfaring som autoriseret advokatfuldmægtig hos en advokat (principal), der driver advokatvirksomhed, eller i en juridisk stilling ved domstolene, anklagemyndigheden eller politiet. Andre juridiske stillinger kan også medregnes. Hovedreglen er, at ansættelsesperioden i disse stillinger tæller med halvdelen – det vil sige, at to års fuldtidsansættelse tæller som et år – og at det maksimalt er to af de tre år, som kan optjenes i en anden juridisk stilling.

Den praktiske del af uddannelsen suppleres af en teoretisk del, som varer cirka et år, og som afsluttes med en eksamen. Det er principalen, der betaler for uddannelsen, og som skal give mulighed for, at der afsættes den fornødne tid til, at den kan gennemføres.

Som led i advokatuddannelsen skal der også gennemføres en praktisk retssagsprøve, inden fuldmægtigen kan søge om beskikkelse som advokat.

Læs mere om advokatuddannelsen på Advokatsamfundets hjemmeside.

Få nyheder om initiativer og projekter direkte i mailboksen hver måned

Tilmelding til
nyhedsbrev på
Dreyersfond.dk

Assistance til berigtigelse af ejendomshandler

PB Bolig & Service tilbyder alt inden for berigtigelse. Jeg er uddannet ejendomsmægler/valuar/køberrådgiver, og har yderligere 10 års erfaring med berigtigelser fra advokatkontor.

Spidskompetencer er tinglysning, køberrådgivning og refusionsopgørelser. Du vælger selv hvad du behøver hjælp til. Afregning på timebasis med kr. 380,00 + moms, eller pakkepriser. Alt udføres fra eget kontor, dog også muligt fra jeres domicil.

Kontakt for yderligere information:

Pernille Bonne

Tlf. 81 61 89 88

Mail: pb@pb-boligservice.dk

www.pb-boligservice.dk

PB-Boligservice

Advokater i samfundets tjeneste

Hvordan fører man en rigsretssag, hvor opmærksomheden fra pressen og omgivelserne er enorm, og betydningen er historisk. De to anklagere Anne Birgitte Gammeljord og Jon Lauritzen fortæller om arbejdet med den omfattende sag, der tog et år og satte alle private aftaler på hold.

Tekst Rasmus Holm Thomsen og Hanne Hauerslev Foto Morten Holtum

Det tog under to sekunder for Jon Lauritzen at beslutte sig, da han i december 2020 blev spurgt af Advokatrådet, om han ville være interesseret i at rådgive Folketinget om Instrukskommissionens konklusioner, og om beretningen kunne bære en rigsretssag.

“Jeg var parat til at sløjfe julen, hvilket jeg også kom til, da vi fik kommissionens lange rapport den 18. december og skulle aflevere vores indstilling tre uger senere. Jeg havde ikke forventet at blive spurgt men var slet ikke i tvivl om, at det ville jeg virkelig gerne,” fortæller Jon Lauritzen fra DLA Piper.

Han sagde siden også ja til at blive anklager i Rigsretten sammen med den anden halvdel af makkerparret, Anne Birgitte Gammeljord fra Rovsing & Gammeljord.

“Det er svært at takke nej til en spændende faglig udfordring og ikke mindst at bistå Folketinget med en vurdering af rækkevidden af Instrukskommissionens beretning i forhold til ministeransvaret. Jeg så det som en ære at komme i spil,” siger Anne Birgitte Gammeljord, der fortæller at hendes overvejelser også gik i retning af, at hun gerne ville bidrage til, at der kunne træffes en afbalance-ret afgørelse.

Samarbejde hver for sig

Da de to advokater modtog opgaven, var de hurtigt klar til at mødes i juledagene.

“Herfra drøftede vi vores betragtninger, strukturerede materialet og fik hurtigt et godt sparringsforløb,

hvor vi fagligt også kunne spille bold op ad hinanden,” siger Anne Birgitte Gammeljord.

Faktisk tager det kun tre minutter at gå fra Anne Birgitte Gammeljords kontor i Poul Ankers Gade til DLA Pipers kontor på Østerport, hvor Jon Lauritzen arbejder. Alligevel kendte de to advokater ikke hinanden, før de blev udpeget til sagen. Her kom de til at arbejde 12 timer om dagen hver eneste dag i godt og vel et år.

Det intense samarbejde begyndte dog hver for sig. Makkerparrets første opgave var at vurdere Instrukskommissionens beretning, hvilket de havde tre uger til.

“Vi satte os hver for sig for at gennemgå kommissionens tusind sider lange redegørelse. Det gjorde vi for hver især at danne vores egen holdning til sagen. Vi ville ikke risikere at sidde i et ekkokammer og bekræfte hinanden. For det var jo på ingen måde fra starten givet, at sagen skulle for Rigsretten,” fortæller Jon Lauritzen.

Baglæns ind i sagen

De to advokaters arbejde med Instrukskommissionens beretning endte med en vurdering af, at grundlaget for at rejse en sag var til stede. Det gjorde Folketinget formelt i et beslutningsforslag 2. februar 2021, og de to advokater blev ved samme lejlighed gjort til anklagere i rigsretssagen.

På en måde kom de dermed “baglæns ind i rigsretssagen”, fordi de først havde forholdt sig til kommissionens beretning, hvor de gav en indstilling uden at kende bilagene med

dokumentationen i form af mails, sms'er og anden vidnebevis. Det fik de først efterfølgende adgang til, da rigsretssagen blev vedtaget.

“Teoretisk set kunne vi derfor hen ad vejen opdage, at tingene så anderledes ud, end vi først havde konkluderet i vores vurdering til Folketinget. Og det er klart, at hvis det skete, så havde vi en forpligtigelse til at gøre opmærksom på det,” siger Jon Lauritzen.

Anne Birgitte Gammeljord peger på en anden forskel på Anklagemyndighedens arbejde i en normal straffesag: “Det var en sag, hvor vi arbejdede med omfattende dokument- og vidnebeviser – uden at have adgang til at tale med vidnerne inden de skulle afhøres i rigsretten, og det gjorde det ikke let, selvom vi efter tiltalerejsning fik adgang til Instrukskommissionens dokumenter og forklaringer. Dem kunne vi naturligvis anvende blandt andet i forberedelsen af afhøringerne, men de var – som Instrukskommissionens beretning – ikke en del af sagen,” siger hun og tilføjer:

“Vi havde ingen stab med efterforskere, der kunne bistå med yderligere undersøgelser og kunne kun i begrænset omfang igangsætte efterforskningsskridt og kun i det omfang, vi selv kunne gøre arbejdet.”

Det lagde et ekstra pres på de to anklagere, der fra juni 2021 til proceduren i slutningen af november 2021 brugte det meste af deres vågne timer på sagen.

Jon Lauritzen fortæller: “Jeg måtte for eksempel takke nej til min brors

50-års fødselsdag. Så ja, det var en hård prioritering. Vi delte helt lavpraktisk vidnelisten op, sådan at vidnerne og forelæggelsen af de 10.000 siders bilag var delt mellem os. På den måde var der altid en, der havde hovedansvaret, men vi var naturligvis begge ansvarlige. Ellers havde vi ikke nået det.”

Pressen i spil

Da de to anklageres navne blev offentliggjort, førte det også til et enormt pres fra medierne, som stod i kø for at få interviews. Men Anne Birgitte Gammeljord og Jon Lauritzen valgte tidligt i processen, at de ikke ville udtale sig men stå fast på, at de “bare” var anklagere for Anklagemyndigheden, der i dette tilfælde var Folketinget. Det var en stor lettelse at træffe beslutningen, selvom det dermed blev et vilkår, at den tidligere minister og hendes forsvarere fik mulighed for at føre sagen i medierne.

“Hvis vi havde valgt at gøre det samme, så kunne tiltalte med rette sige, at vi farvede sagen i statsmagts favør, som jo var vores opdragsgiver. Hvis vi skulle udtale os, skulle vi i princippet spørge Folketinget først, og det ville vi ikke have mulighed for. Så selvom der var et stort medietryk, og selvom vi mente, at sagen ikke altid blev beskrevet rigtigt i medierne, så havde vi ikke noget valg,” siger Jon Lauritzen.

Mens sagen kørte, var der for travlt til, at de to advokater kunne følge mediedækningen. Men da der undervejs blev rejst kritik af de to advokaters kompetencer og faglighed, var det svært. “Da der var kritik af vores faglige

INSTRUKSKOMMISSIONEN

Instrukskommissionen blev nedsat den 22. januar 2020. Kommissionen skulle redegøre for begivenhedsforløbet, som knytter sig til statslige myndigheders håndtering af konkrete sager om indkvartering af gifte eller samlevende asylansøgere, hvoraf den ene var mindreårig.

RÅDGIVNING AF FOLKETINGET

I december 2020 anmodede ”Underudvalget for Folketingets Udvalg for Forretningsordenen” Advokatrådet om at indstille to advokater til at vurdere Instrukskommissionens beretning, og om der var grundlag for at rejse tiltale for overtrædelse af ministeransvarsloven. Advokatrådet indstillede Anne Birgitte Gammeljord og Jon Lauritzen, som siden blev valgt af Folketinget.

ANKLAGERE I RIGSRETTE

Den 2. februar 2021 vedtog Folketinget beslutningsforslag B134 om at rejse rigsretstiltale mod tidligere udlændinge- og integrationsminister Inger Støjberg. I den forbindelse blev Anne Birgitte Gammeljord og Jon Lauritzen antaget af Folketinget til at være anklagere i sagen.

kvalifikationer, følte jeg, at det kom meget tæt på, fordi det blev personligt. Men så var det godt at være to, så vi kunne tale om det og joke med det, hvilket vi også gjorde,” siger Anne Birgitte Gammeljord.

Jon Lauritzen tilføjer: “Vi er vant til faglig uenighed. Men når det bliver personligt, kan vi advokater være nogle skrøbelige mimoser, og her var det godt, at vi havde hinanden. Jeg oplevede kritikken under rådgivningen af Folketinget som en kampagne for i sidste ende at påvirke den vurdering, vi ville komme frem til. Det er naturligvis

fair at søge at påvirke processen, men det var ubehageligt alligevel. Vi var i et meget politisk rum på det tidspunkt. Men for os var det en juridisk problemstilling med et andet fokus – altså om en minister kan sætte sig ud over loven,” siger han og understreger, at det på den måde blev nemmere at stå ved beslutningen om ikke at udtale sig.

For Anne Birgitte Gammeljord handlede det ikke om at vinde eller tabe – men om at træffe en rigtig afgørelse.

“Som anklagere arbejder vi med et objektivitetsprincip, som betyder, at alt relevant skal frem og præsenteres på en måde, så at alle dommerne kan forstå sagen uanset baggrund. Vi var meget enige om, at sagen skulle føres i retten, og ikke udenfor,” siger hun.

Samarbejdet undervejs

Undervejs i processen brugte de to advokater hinanden til at vende spørgsmål som for eksempel, hvorfor et bestemt vidne har været vigtigt. På den måde diskuterede de detaljer og hjalp hinanden med at bevare overblikket.

“Du skræller lagene af ind til sagens kerne. Og selvom du har en

fornemmelse af kernen, så er det nødvendigt at gå alle lag igennem, og her har det været en stor hjælp at sparre med Anne Birgitte og vende, hvad det vigtige er netop her i dette lag,” siger Jon Lauritzen.

Undervejs påvirkede sagens betydning flere gange de to advokater. Både mediedækningen og opmærksomheden fra fagfolk og samfundet var en faktor, som skulle håndteres og gøres til en del af arbejdet.

“Jeg har da tænkt en lørdag aften, når jeg sad her på kontoret og fik lyst til at køre hjem ligesom alle andre for at spise middag med venner og familie, at nej, det kan jeg ikke, for jeg sidder med en rigsretssag.

Det har været lidt vildt at have så stort et ansvar i en sag som denne, hvor vi ikke bare skulle ét spadestik dybere, men nærmere tre. Hertil kommer, at sagen er fulgt tæt af professorer og andre eksperter, og det gør jo også indtryk,” siger Jon Lauritzen.

Anne Birgitte Gammeljord nikker og tilføjer: “Men det bliver også hverdag. For mig var det som en tilstand – som hver morgen at starte en bil. Er

For mig var det som en tilstand – som hver morgen at starte en bil. Er der benzin nok på, fungerer det hele, så kører jeg afsted med fuld fokus på det, som er det vigtigste – nemlig sagen.

Jeg måtte for eksempel takke nej
til min brors 50-års fødselsdag.
Så ja, det var en hård prioritering.

Jon Lauritzen

der benzin nok på, fungerer det hele, så kører jeg afsted med fuld fokus på det, som er det vigtigste – nemlig sagen.”

Dommen

Den 13. december 2021 afsagde Rigsretten sin dom, og Anne Birgitte Gammeljord og Jon Lauritzen kunne dermed vende tilbage til deres normale advokatgerning igen. Den tidligere udlændinge- og integrationsminister Inger Støjberg blev idømt 60 dages ubetinget fængselsstraf for brud på ministeransvarlighedsloven, og dommen bør vække til eftertanke, mener de to anklagere.

“Først og fremmest gør dommen det helt klart, at straffen er ubetinget, når der er tale om forsætlig krænkelse af personers rettigheder. Det gøres

også klart i dommen, at der ikke er et alvorlighedskriterium. Forsvaret læste Tamilsagen sådan, at der skal være en vis grad af alvor for, at der kan idømmes straf i en rigsretssag. Vi er glade for, at det i dommen blev slået fast, at der ikke gælder et alvorlighedskriterium, når Folketinget først har besluttet, at der skal rejses en rigsretssag,” forklarer Jon Lauritzen og tilføjer, at det teoretisk set betyder, at en enkelt sag kunne være nok til at idømme ubetinget fængsel.

Anne Birgitte Gammeljord fremhæver også dommens betydning for ministre fremadrettet.

“Jeg håber, at mange ministre vil være opmærksomme på, at de ikke alene er politikere men også øverste forvaltningschefer. Det betyder, at de har

et særligt ansvar, som gør, at de skal lytte til de advarsler, de får fra embedsværket. Når de får advarsler, løber de en betydelig risiko, hvis de ikke hører efter. Det betyder ikke, at ministre, som politikere ikke skal trykprøve de svar, de får fra deres embedsfolk. Men på et tidspunkt skal de acceptere svaret for at være sikre på at handle inden for lovens rammer,” forklarer hun og uddyber:

“Det er en vigtig pointe. Du kan vende det om og sige, at hvis sagen var faldet ud til tiltaltes fordel, så ville ministre kun være politikere og ikke den øverste ansvarlige. Som det er nu, kan selv en pressemeddelelse efter omstændighederne blive anset for at være en instruks. Altså udtryk for ministerens vilje og dermed også noget, vedkommende fuldt ud må stå til ansvar for.” ♦

43

JON LAURITZEN

Advokat (2001) cand.jur. Københavns Universitet (1998).
Møderet for Højesteret (2011)
Partner i DLA Piper (2018 – efter fusion af Delacour og DLA Piper)

ANNE BIRGITTE GAMMELJORD

Advokat (1983) Cand.jur. Københavns Universitet (1980).
Møderet for Højesteret (1989)
Partner i Gammeljord Advokater ApS (2015-), og siden 2017 i kontorfællesskab med Rovsing advokater P/S under navnet Rovsing & Gammeljord

KOPI AF ET HÅNDVÆRK

Johan Løje har igennem syv år ført sag om kopiering af Würtz' keramik. Sidste år afgjorde landsretten, at Würtz' keramik er ophavsretligt beskyttet på grund af sin særlige glasur. Modparten fik afslag på at køre sagen videre i Højesteret. Senere på året skal Sø- og Handelsretten tage stilling til erstatningsdelen.

I foråret 2021 fik vi endelig landsrettens ord for, at Würtz' keramik er ophavsretligt beskyttet, og at modpartens service krænkede Würtz' rettigheder.

Württemberg keramik er kendetegnet ved sin spættede overflade. En teknik, som far og søn har brugt ti år på at udvikle ved at bruge en tør glasur, der tilsættes en våd glasur. Pletterne sidder forskelligt på alle kopper, skåle, tallerkner, men glasuren giver alligevel keramikken et kreativt element og et fælles dna.

Det er netop glasuren, der gør sagen om kopiering af Würtz' keramik juridisk interessant, fordi den er det bærende element i beskyttelsen. Normalt er det formen, der er ophavsretligt beskyttet.

Kasper Würtz blev i sommeren 2015 opmærksom på, at modparten i sagen – Christian Bitz og F&H Group – ville lancere et spisestel med blanke og matte elementer, der til forveksling lignede Würtz' keramik. Würtz var ikke i tvivl om, at modparten havde kopieret hans håndværk efter et besøg og en rundvisning i Würtz' værksted i Hatting, og han kontaktede mig for at få bremset lanceringen.

Med meget få undtagelser, så fører jeg kun sager for rettighedshaver. Dem, der tit kopierer, repræsenterer jeg ikke, jeg bryder mig simpelt hen ikke om det. Jeg vil heller ikke arbejde for miljøforurenende virksomheder, der er mit etiske kompas for råbende, og jeg tager ikke sager for enhver pris. I starten troede jeg, det ville være vanskeligt, men det har heldigvis vist sig at være en markedsføringsmæssig styrke, fordi jeg kan tale højere og ikke argumenterer i øst og vest.

Det er altid vigtigt for mig i sager om ophavsretlig beskyttelse at få delene i hånden. Jeg kan ikke vurdere på basis af et billede, om der er tale om en kopi, og det kan dommer og skønsperson heller ikke. Det giver en sikkerhed, når man har noget i hånden, kan blande det og kan stille det op over for hinanden. Derfor gik jeg ud og købte modpartens stel, mens Würtz sendte noget originalt. På den måde undgik jeg også pludselig at stå i en situation, hvor modparten havde trukket sit stel tilbage.

Jeg brugte også, som i alle andre sager, tid på at undersøge, hvad der fandtes på markedet.

Noget af det dumme, man kan gøre som advokat, er at skrive til krænkeren, at vedkommende skal stoppe salg og produktion af sit produkt – og først efterfølgende opdage, at det er ens egen part, der kan være krænkeren, fordi modparten kom først på markedet.

Vi sendte et vredt brev til modparten i foråret 2016, inden keramikken kom på markedet, hvor vi bad dem om at trække stellet tilbage. På den måde fulgte vi en tendens i advokatbranchen, hvor man sender et hårdt og voldsomt brev til modparten og eksempelvis siger, at de skal stoppe

Det er netop glasuren, der gør sagen om kopiering af Würtz' keramik juridisk interessant, fordi den er det bærende element i beskyttelsen. Normalt er det formen, der er ophavsretligt beskyttet.

OM SAGEN

Keramiker Kasper Würtz blev i sommeren 2015 opmærksom på, at modparten i sagen – Christian Bitz og F&H Group – ville lancere et spisestel med blanke og matte elementer, der til forveksling lignede Würtz' keramik.

Würtz og hans advokat, Johan Løje, anlagde i 2016 forbudssag for at få bremsset lanceringen af modpartens stel.

I foråret 2021 afgjorde Østre Landsret, at Würtz' keramik er ophavsretligt beskyttet, og at de oprindelige dele af modpartens stel krænker ophavsretten og skal forbydes.

I løbet af 2022 skal Sø- og Handelsretten tage stilling til erstatningsdelen.

produktionen med det samme. Det kom der en diskussion ud af, men intet resultat. Derfor anlagde vi en forbudssag ved Sø- og Handelsretten, hvor vi nedlagde påstand om, at modparten skulle forbydes at sælge og markedsføre stellet, og at eventuelle solgte eller udleverede eksemplarer skulle tilbagekaldes.

Vi fik samtidig foretaget bevissikring på modpartens adresse. Bevissikringssystemet blev indført i Danmark i 2001, og vi er et af de lande i EU, hvor det er nemmest at få tilladelse. Heldigvis for det, for det skaber grobund for bedre oplyste sager og et indblik i modpartens salg og omsætning.

Adgangen til modpartens bogholderi, mails og lager gjorde det muligt for os at bevise, hvordan

modparten bevidst forsøgte at kopiere Würtz' håndværk. Vi fandt blandt andet mails til producenten i Kina med fotos af Würtz' keramik og link til hans hjemmeside.

På trods af disse beviser, så blev modparten frifundet i forbudssagen for Sø- og Handelsretten i november 2016, fordi retten ikke vurderede, at udtrykket på servicet krænkede Würtz' udtryk ophavsretligt.

Mens forbudssagen verserede, indleverede vi også en stævning til Sø- og Handelsretten. Efter at have beskæftiget mig med varemærker og design i mere end 30 år og have hjulpet rigtig mange designere og virksomheder, var jeg ikke i tvivl om, at Würtz' særlige teknik burde være ophavsretlig beskyttet.

Det fik vi heldigvis også Sø- og Handelsrettens ord for i 2020, og i foråret 2021 blev dommen stadfæstet i Østre Landsret, der gjorde det klart, at Würtz' keramik er ophavsretligt beskyttet, og at de oprindelige dele af modpartens stel krænger ophavsretten og skal forbydes.

Sagen har hængt uden på tøjet af Würtz i mange år, og han har været en presset mand. Da Østre Landsret afsagde sin kendelse, burde modparten i princippet have baldret alt stel, de havde stående, men hvis de havde gjort det og efterfølgende havde fået sagen for Højesteret og havde fået medhold – hvem skulle så betale de baldrede stel? Det ved vi ikke. Men det lagde et enormt pres på Würtz, fordi han risikerede at få et enormt erstatningskrav imod sig.

Jeg har på det sidste set, at en del sager om ophavsret trækker ud, og at store virksomheder forsøger at køre designerne trætte. Modparten forsøgte at få sagen om kopiering af Würtz' keramik i Højesteret, men fik afslag af Procesbevillingsnævnet. Formentlig fordi Østre Landsret havde gjort et grundigt stykke arbejde og havde forholdt sig til nogle af de tvistpunkter, som modparten havde rejst særskilt, blandt andet i forhold til skønspersonens habilitet, og for mig at se var det en meget klog afgørelse, som tog luften ud af muligheden for at få sagen for Højesteret.

Würtz og jeg har talt rigtig meget sammen igennem hele forløbet, og vi har drøftet at lukke sagen, men aldrig seriøse drøftelser. Jeg har sagt til ham, at vi var nødt til at holde fast, for ellers kom vi ud af sagen uden noget som helst, fordi

modparten formentlig ville foreslå et forlig, som gav dem lov at fortsætte produktionen og salget, og så ville Würtz ikke have fået noget ud af det.

Min rolle som advokat er at drive sagen og anbefale og foreslå, hvad vi kan gøre for at komme nærmere en fornuftig afslutning. Jeg er ikke procesadvokat bare for at være det. Et forlig kan også være godt. Men i denne sag så vi ikke nogen forligsvilje fra modparten.

Mange sager går under radaren, fordi klienten ikke har råd til at betale sagen, og så indgår man et hemmeligt forlig. Det har jeg det ikke godt med, men det kan være det, der skal til for, at klienten får fred. For mange klienter kan det være et stort personligt pres at ligge i slagsmål, og det kan pludselig blive hele ens liv. Men en sag skal ikke være ens liv, det er livet for kort til. Her har jeg som advokat en pædagogisk rolle i at hjælpe min klient med at komme videre – ofte ved at sige, at nu skal de lade sagen ligge, mens jeg fører den, og så siger jeg til, når jeg har behov for dem.

Kasper Würtz har været meget inddraget i sagen, fordi han tænker meget, og han er løbende kommet med nye vinkler på sagen. Det har selvfølgelig været et personligt pres for ham, men

hans irritation har været så stærk, at han har kunnet modstå presset.

Vi delte sagen op, fordi vi ikke anede, hvor meget modparten havde solgt. Vi tog først krænkelsesspørgsmålet, nu gælder det erstatningsdelen. Modparten har fremlagt en revisorerklæring, der viser en omsætning på 45 millioner kroner, men der er ikke fremlagt dokumentation for omsætningen, og jeg tror, vi skal noget højere op. Sagen bliver formentlig afgjort i Sø- og Handelsretten til sommer, men lur mig, om ikke vi skal en tur i landsretten.

I disse sager er det ofte svært at dokumentere designerens tab. Jeg mener, det er problematisk, at designeren skal dokumentere den kunde, der ikke kom ind ad døren – det er en umulig opgave. Derfor bruger jeg en del tid på at lave politisk lobbyarbejde for at få ændret dansk lovgivning, så den stiller rettighedshaver bedre. EU-Domstolen er meget rettighedshaver-venlig, men de danske domstole er meget tilbageholdende omkring beskyttelse og erstatning. Det synes jeg, vi bør få ændret snarest muligt. Retshåndhævelsesdirektivet lægger op til en stærk beskyttelse af blandt andet designere, men det er ikke helt kommet til domstolene endnu. ♦

49

JOHAN LØJE

Advokat (H) med speciale i behandling af varemærke- og designansøgninger i Danmark og internationalt samt retssager indenfor alle immaterialretlige emner. Han fører også retssager og rådgiver om patentkonflikter.

MARKANTE SAGER

I en artikelrække "Min sag" møder vi nogle af de advokater, der har stået i spidsen for bemærkelsesværdige sager. Hvad var de juridiske knaster, hvordan var det at føre sagen, og hvad har de taget med sig videre. Har du ført en kendt sag, og vil du gerne dele dine erfaringer fra sagen med kolleger, så skriv til ifr@advokatsamfundet.dk.

Der er brug for et brud med straftænknings

SAMIRA NAWA
Retsordfører, Radikale Venstre

Strafskærper tjener ikke deres formål men har snarere modsat effekt med overfyldte fængsler og tilbagevendende kriminalitet blandt indsatte. Den politiske handlekraft bør flytte sig fra hårdere straffe til at styrke uddannelse og resocialiseringsforløb, der kan bryde den onde spiral.

Vi var ikke andet end blot lige vendt tilbage fra sommerferie sidste år, før forhandlingerne om Kriminalforsorgens økonomi 2022-2025 blev skudt i gang. Udfordringen var til at få øje på: Antallet af indsatte er steget markant de seneste år, belægget har ikke været højere siden umiddelbart efter 2. verdenskrig, og Kriminalforsorgen stod til at mangle op imod 1.000 pladser i 2025. Med så omfattende en problematik kan man spare sig besværet med gaffatape, for der skal mere end en lappeløsning til.

I Radikale Venstre endte vi med at stå udenfor aftalen. At spare på integrationsindsatser og kulturområdet for at finansiere fængselspladser i Kosovo er efter min overbevisning ikke en fornuftig løsning. Slet ikke når fængselspladser i Kosovo først og fremmest præsenteres som en udlændingepolitisk stramning og først i anden omgang omtales som en løsning, der skal fixe kapacitetsproblemet.

I øjeblikket er der fra politisk side et ensidigt fokus på at hæve udbudssiden – altså at sikre flere fængselspladser. Efterspørgslen bliver tilsyneladende taget for givet. Hvad vi glemmer er, at det stigende behov for fængselspladser er en direkte konsekvens af, hvad vi foretager os på Christiansborg.

En opgørelse fra Justitsministeriet viser, at straffniveauet er hævet markant i det seneste årti. Svaret findes primært i de straffeskærper, der er indført fra politisk hold. At flere personer får fængselsdomme og skal afsone i længere tid er netop årsagen til, at der er fyldt op i cellerne i landets fængsler.

Det handler ikke om, at vi nu bare skal stoppe med at kriminalisere for at lette trykket i

Kriminalforsorgen. Retspolitik skal naturligvis ikke føres ud fra kapacitetshensyn. I den seneste tid har vi i Radikale Venstre også selv været med til at indføre nye bestemmelser i straffeloven om stalking og samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse. Vi mener, det er nødvendige tiltag for at gøre straffeloven tidssvarende i forhold til den type kriminalitet, der vokser frem.

Min appel er snarere, at vi løbende i lovgivningsarbejdet overvejer, om straffeskærpe og kriminalisering virkelig er det formålstjenlige i det givne tilfælde. På det retspolitiske område er det nemt at henfalde til automatreaktioner, og for en handlekraftig politiker er den lokkende løsning ofte: hårdere straffe! Så kan de lære det.

Ifølge forskningen har strengere straffe ikke nogen præventiv effekt. Derudover er risikoen for tilbagefald højere, når der idømmes strengere straffe. Vi må derfor spørge os selv, hvad vi egentlig ønsker med hårdere straffe?

Hvis det blot handler om at fjerne mennesker fra vores åsyn i en periode, er hårdere straffe et meget effektivt redskab. Men hvis vi ønsker, at kriminelle handlinger ikke skal gentage sig, er hårdere straffe mere af symbolsk end egentlig værdi.

Udover at kriminalisere mindre kan vi afhjælpe problematikken om mangel på fængselspladser ved at gøre en indsats for, at en person ikke vender tilbage til cellen igen. Desværre er det sådan, at mange ikke blot gør fængselsopholdet til et engangsvisit men snarere et andet hjem. Mere fokus på uddannelse og styrkede resocialiseringsforløb vil formentlig kunne hjælpe den enkelte til at bryde ud af den onde spiral, kriminalitet kan være. ♦

Pingo Documents

- Opdateret intelligent paradigmasamling
- Digitalisering og automatisering af egne dokumenter
- Anti-hvidvask værktøj med bl.a. automatiske PEP-opslag
- Ingen installation eller etableringsomkostninger
- Udviklet af advokater for advokater

www.pingodocs.dk

Pingo Documents
Intelligente paradigmaer online

konkurser.dk

- Salg af konkursboaktiver på netauktion over 14 dage
- Over 60.000 potentielle køberemner
- Advokatfaglig baggrund med 15 års erfaring
- Vi står for hele salgsprocessen
- Afregning via vores klientkonto

Auktioner P/S

• Tlf. 39 29 19 00

• info@konkurser.dk

Strandvejen 60, 2900 Hellerup

Borgerne benytter ikke domstole i den grad, de kan

Tekst Ole Hammerslev, Professor, (Ph.d.soc.,cand.jur), Juridisk Institut, Syddansk Universitet

Langt de fleste potentielle retssager når aldrig frem til domstolene, og mange borgere kontakter ikke en advokat eller andre retlige konfliktløsningsinstitutioner, når de har en sag. Forskning på Syddansk Universitet viser, at barriererne blandt andet bunder i oplevelsen af uretfærdighed.

Det kan blive betragtet som et paradoks, at FNs verdensmål 16 fokuserer så markant på at skabe stærke juridiske institutioner, og at EU fokuserer så markant på "access to justice", når hovedparten af potentielle retlige sager aldrig når at blive artikulert som retlige problemer og aldrig når juridiske konfliktløsningsinstitutioner.

I Danmark er der på papiret enkel adgang til domstolene og til en række klagenævn, der er indrettet efter enkelthedens princip, så alle borgere i princippet let kan få deres konflikter løst med ganske få økonomiske omkostninger. Alligevel er tilgangen af sager overraskende lav. Derfor er det nødvendigt at overveje, hvorfor borgere ikke bruger retlige institutioner i den grad, som de potentielt kunne. Hvorfor bliver konflikter ikke artikulert? Hvorfor bliver uretfærdighed ikke set som uretfærdighed? Disse spørgsmål er mindst lige så vigtige som spørgsmålet om, hvordan vi skal indrette de retlige institutioner. Selvom indretningen er en væsentlig diskussion, er det på en måde også den forkerte diskussion, da den overser den retlige transformationsproces, der ligger forud for, at en konflikt er transformeret til at tale rettens sprog og med klare påstande.

Isbjerg-problemet

Hvis ikke diskussionen skal starte ved

indretningen af juridiske institutioner, hvor skal den så begynde? Her er det nødvendigt at fralægge os en traditionel juridisk forestilling, der fokuserer på sager, der allerede er retliggjort og hvor juridiske institutioner "blot" skal løse dem. Vi må udvide perspektivet og se på, at inden konflikter overhovedet når juridiske institutioner, er de blevet transformeret gennem en lang fase, nemlig "den før-retlige fase" (Felstiner et al., 1981, Olesen og Hammerslev, 2020, Hammerslev og Nielsen, 2021). Amerikansk forskning (Miller og Sarat, 1981) har gentagne gange påvist, at hovedparten af potentielt retlige problemer aldrig bliver transformeret til retlige sager, der afgøres ved domstolene alt afhængigt af retsområde. For eksempel er det påvist, hvordan kun 38 ud af 1.000 potentielle erstatningssager ender med et retligt søgsmål ved domstolene. Kun 116 potentielle sager bliver diskuteret med en advokat. Inden for diskrimination når blot 8 ud af 1.000 domstolene, og kun 29 potentielle sager bliver diskuteret med en advokat. Tallene er højere for konflikter efter en skilsmisse, hvor 588 ud af 1.000 potentielle sager bliver taget til advokat, og 451 når domstolene. At så få potentielle sager bliver retliggjort og ender ved domstolene er kaldt "isbjerg-problemet" (Barton og Mendlovitz, 1960),

hvor hovedparten af sagerne skjuler sig under vandoverfladen.

Det væsentlige spørgsmål er derfor, hvilke barrierer individer har for at opsøge juridisk bistand, siden potentielle retlige sager sjældent medieres af retshjælp eller advokat – og aldrig ender ved domstolene eller ved andre juridiske konfliktløsningsinstitutioner, på trods af at disse står klar til at hjælpe.

Den før-retlige fase

Svaret på det spørgsmål er komplekst og skal findes i den før-retlige fase, hvor en oplevet uretfærdighed, krænkelse eller skade går igennem tre stadier ofte i en dynamisk og iterativ proces: Anerkendelse (naming), adressering (blaming) og ansvarliggørelse (claiming). Frem for at gøre det for teoretisk, lad os tage udgangspunkt i et konkret (amerikansk) eksempel. Dora fortæller:

Sam og jeg har været sammen i næsten fem år, han mishandlede mig on and off de første år, men det sidste år har været værst. Vi nåede dertil, hvor han tævede mig dagligt, og i omkring fire uger tævede han mig 2-3 gange om dagen ... Jeg har ingen familie i nærheden, jeg har kun mig selv og vores søn. Jeg levede i konstant frygt, for jeg vidste aldrig, hvad han kunne finde på. Sam truede mig med pistoler, spydpistoler ... Han slæbte mig ned ad bakken ved at hive i mit hår, han flåede mit tøj af og smadrede pander i hovedet af mig. Vi har været nødsaget til at reparere alle døre ..., fordi han har smidt mig igennem dem. Der var så meget vold, at det virkede som om, det aldrig ville stoppe. (Merry, 2003: 360)

Anerkendelsesfasen er den første i den før-retlige fase. Med anerkendelse sker der en bevidstgørende proces, hvor et socialt, sundhedsmæssigt, køberetligt etc. problem eller en følelse af uretfærdighed (som f.eks. seksuel krænkelse på en arbejdsplads) omdannes fra at være ubevidst og ikke-anerkendt for skadelidte, til at skadelidte anerkender problemet. I eksemplet må skadelidte Dora ud fra denne forståelse anerkende de problemer, som hun oplever i sit parforhold med Sam, som vold og ikke blot som for eksempel en maskulin reaktionsmåde eller en kommunikationsform. Anerkender Dora ikke sine problemer, vil hun heller ikke kunne adressere sine voldelige oplevelser til for eksempel venner, en retshjælpsinstitution eller politiet, og hun vil ej heller kunne gøre Sam ansvarlig for volden ved for eksempel at søge oprejsning.

Evnen til at anerkende forskellige problemer og situationer som retlige afhænger af individets sociale position, egne ressourcer – dvs. økonomi, uddannelsesniveau, kulturel forståelse, sociale netværk, beskæftigelsesstatus – retlige bevidsthed samt tidligere erfaringer med det juridiske system. Anerkendelsesfasen er den vigtigste i transformationsprocessen, idet denne fase afhænger af skadelidtes sprog, forståelseskategorier og handlemuligheder.

Når skadelidte Dora har anerkendt, at Sams voldelige adfærd mod hende er vold og ikke selvforskyldt afstraffelse eller andet, kan Doras problem potentielt gennemgå adresseringsfasen.

Udgangspunktet i problemadresseringsfasen er, at skadelidte har oplevet et problem, som vedkommende mener, at der kan gøres noget ved. Det er således skadelidtes perspektiv, der dominerer i problemadresseringsfasen. I Doras tilfælde vil det betyde, at hun transformerer sin voldsoplevelse til en anklage om vold og retter denne mod Sam, som hun mener er skyldig i voldshandlingerne. En problemadressering behøver ikke at omhandle en så alvorlig anklage som Doras, og mulighederne for oprejsning kan ligeledes være forskellige. Det afgørende i problemadresseringsfasen er, at skadelidte retter sin (an)klage mod en anden fysisk eller juridisk person og gør den ansvarlig for den skade, krænkelse eller uretfærdighed, som skadelidte har oplevet. Anerkender Dora alene volden, som hun oplever uden at adressere en anklage mod sin partner for disse skadevoldende handlinger, er det ikke muligt at transformere voldsproblemet til en retlig sag.

Ansvarliggørelse n finder sted, når Dora anklager Sam for volden og kræver en form for bod. Hvis Sam påtager sig skylden og beder om tilgivelse, kan anklagen potentielt ende der og blive kanaliseret over i andre ikke-retlige problemløsningsalternativer eller forblive uforløst. Hvis Sam derimod afviser, delvist afviser eller ignorerer anklagen, kan Doras voldsoplevelser udvikle sig til en retlig konflikt.

Problem-mediatorer

Indenfor forskellige sociale arenaer, som skadelidte færdes i, og som

rammesætter skadelidtes muligheder for at anerkende problemet og ansvarliggøre skadevolder, kan skadelidte også interagere med problem-mediatorer, dvs. tredjepersoner, der på forskellig vis interagerer og/eller reagerer på skadelidtes problem. Problem-mediatorer er særdeles afgørende for, hvilke udviklingspotentialer et socialt problem har afhængigt af deres relationen til skadelidte. Forhandlingerne om det sociale problem, der finder sted mellem mediator og skadelidte, afspejler, hvorvidt der er tale om en samtale mellem ligemænd og -kvinder (familie, venner, bekendte, kollegaer, naboer) eller en professionel samtale med for eksempel advokater, retshjælpsinstitutioner, socialrådgivere, patientforeninger. Disse diskussioner kan skabe (gen)anerkendelse af problemet, så det kan transformeres mod en juridisk problemstilling.

Ofre giver op

Dora bor med Sam i et depriveret udkantsområde, hvilket gør, at de er underlagt specifikke klasse- og kønsstrukturer. Den kulturelle forståelse af maskulinitet og femininitet afspejler de forståelseskategorier og handlemuligheder, der er indlejret i Doras boligområde, bekendtskabskreds (herunder voldsramte veninder) og det lokale politi. De interesser, ressourcer og livsbetingelser, der er anerkendt i de fællesskaber, som Dora indgår i, afspejler sig også i de problem-mediatorer, som hun søger hjælp hos. Doras venner og naboer fortæller hende for eksempel, at en "god hustru" ikke hiver

OLE HAMMERSLEV

Ole Hammerslev er professor i retssociologi ved Juridisk Institut, SDU og gæsteprofessor ved Rättssociologiska institutionen, Lunds Universitet. I perioden 2015-17 var han Professor II ved Institutt for kriminologi og rettsociologi, Universitetet i Oslo. Han er cand.jur. og ph.d. (i sociologi) fra Københavns Universitet.

sin mand i retten, og at hun i øvrigt selv er skyld i de voldelige episoder, fordi hun ofte provokerer Sam. Det lokale politi forholder sig passivt til Doras henvendelser om partnervold, da politiet kender Sam som en venlig og dygtig lystfisker. Politiet ser ikke Dora som et typisk voldsoffer. Disse alternative anerkendelsesmønstre forhandlet med både ligemænd og -kvinder samt professionelle (alle problem-mediatorer) i lokalmiljøet får Dora til at tvivle på sig selv som rettighedsbærer, og de fastholder hende i lang tid i en limbo mellem anerkendelses- og adresseringsfasen, hvilket medfører, at Sam ikke bliver stillet retligt til ansvar for sin voldelige adfærd.

Selvom der blev vedtaget ny straffeskærpende lovgivning ved partnervold, var det fortsat de traditionelt kønnede forståelseskategorier, der gennemsyrede Doras fællesskaber, og som blandt

andet gav en skamfølelse over at have levet med volden i mange år, en skyldfølelse over at skulle "udstille" sin partner som voldelig og en frygt for repressalier – alt sammen følelser, der afholder Dora fra at rette anklage. Det var først, da en ny NGO – altså en problem-mediator – tilbød lokalområdets voldsramte kvinder retshjælp, at Dora ikke længere betragtede Sams voldelige overfald som en naturlig maskulin reaktion og kommunikationsform, men derimod som decideret vold. Dora blev overbevist om, at volden i hjemmet ikke var selvforskyldt, men hun blev fortsat udfordret af de strukturer, hun var underlagt, hvorfor hun gentagne gange søgte om hjælp til at anlægge sag mod Sam for derefter at afbalde sine anklager mod ham.

Refleksioner

Konflikter er noget, der kan udvikle sig

på mange måder blandt andet afhængigt af de ovenstående beskrevne elementer i den før-retlige fase, hvorfor det måske er relevant at genoverveje, hvordan hele den retlige infrastruktur er designet ift. retshjælp og juridisk bistand og adgang til juridiske konfliktløsningsinstitutioner. Borgernes forståelser og (af)veje gennem den før-retlige fase er af central betydning for, at potentielle retlige problemstillinger overhovedet bliver retliggjort. Det rejser en række nye spørgsmål, som for eksempel om retshjælp skal møde borgere, hvor de er. Om klagenævn bør gentænke deres potentielle indgange for borgere, om småsagsproces overser elementer for store dele af befolkningen etc. Og måske vigtigst: Tager hele opbygningen af den institutionelle juridiske infrastruktur højde for borgernes (af)veje til retfærdighed? ♦

KILDER:

- BARTON, A. & MENDLOVITZ, S. 1960. The Experience Of Injustice As A Research Problem. *Journal of Legal Education*, 13, 24-39.
- FELSTINER, W. L. F., ABEL, R. L. & SARAT, A. 1981. The Emergence and Transformation of Disputes: Naming, Blaming, Claiming . . . *Law & Society Review*, 15, 631-654.
- HAMMERSLEV, O. & NIELSEN, S. P. P. 2021. Afveje til retshjælp: Betydningen af anerkendelse, adressering samt problemmediatorer for borgernes adgang til retshjælp. *Retfærd. Nordic Journal of Law and Justice*, 79-91.
- MERRY, S. E. 2003. Rights Talk and the Experience of Law: Implementing Women's Human Rights to Protection from Violence. *Human Rights Quarterly*, 25, 343-381.
- MILLER, R. E. & SARAT, A. 1981. Grievances, Claims, and Disputes: Assessing the Adversary Culture. *Law & Society Review*, 15, 525-566.
- OLESEN, A. & HAMMERSLEV, O. 2020. Den komplekse før-retlige fase: Transformationen fra et socialt problem til en retlig sag. *Retfærd. Nordic Journal of Law and Justice*, 11-28.

Eksklusivt tilbud til medlemmer af Danske Advokater

Mød din brancheforening på et medlemsmøde nær dig

Den 14.-22. marts kan du møde Danske Advokater, når vi kommer rundt i landet og afholder syv gratis medlemsmøder. Vi vil gerne i dialog med jer, vores medlemmer, og vi er interesserede i at høre, hvad der optager jer netop nu. På møderne fortæller vi desuden om en række aktuelle og relevante emner, der har stor betydning for arbejdet på langt de fleste advokatkontorer. Vi glæder os til at se jer!

På møderne kan du høre om:

- Hvidvaskkontrol af klienter
- Ny "Skifteportal" fra Domstolsstyrelsen
- Ny Digital Post og MitID Erhverv
- Ansvarsforsikringer – erfaringer og udvikling i sager angående advokatansvar

Tid og sted

14. marts kl. 9-12, Aalborg
14. marts kl. 14-17, Aarhus
15. marts kl. 9-12, Kolding
15. marts kl. 14-17, Odense
21. marts kl. 9-12, Næstved
21. marts kl. 14-17, København
22. marts kl. 9-12, København

Se programmet og tilmeld dig på danskeadvokater.dk/medlemsmøder eller ved at scanne QR-koden.

**DANSKE
ADVOKATER**

Advokatens køberrådgivning ved handel af fast ejendom

Tekst Frederik Holst Kronborg, juridisk konsulent i Advokatnævnet

Ved flere kendelser har Advokatnævnet forholdt sig til visse af de forpligtelser, der påhviler advokaten ved køberrådgivning i forbindelse med en ejendomshandel. Nedenfor følger en gennemgang af praksis, der blandt andet berører spørgsmålet om omfanget af pligten til at foretage selvstændige undersøgelser af for eksempel tingbogen og BBR, samt vigtigheden af at få afgrænset, hvad der ligger inden for opdraget.

Købere af fast ejendom klager undertiden til Advokatnævnet over, at deres advokat har tilsidesat god advokatskik ved at yde en mangelfuld og/eller fejlagtig bistand.

Efter retsplejeloovens § 126, stk. 1, og De Advokatetiske Regler pkt. 9.1 skal en advokat som uafhængig rådgiver varetage klientens interesser grundigt, samvittighedsfuldt og i overensstemmelse med hvad berettigede hensyn til klientens tarv tilsiger.

Advokatnævnet har ved flere kendelser taget stilling til dele af det grundlag, som advokaten skal basere køberrådgivningen på ved klientens erhvervelse af fast ejendom. Advokaten forventes som udgangspunkt ikke at besigtige ejendommen, jf. sammenhængende kendelser af 29. maj 2018 (sagsnr. 2017-2627 og 2017-2628) hvor nævnet udtalte, at det ikke anses for omfattet af sædvanlig køberrådgivning, at advokaten foretager besigtigelse i marken.

Advokaten kan dog ikke nøjes med at rådgive i tillid til salgsmaterialet, som udleveres af ejendomsmægleren og/eller sælgeren. Nævnet har udtalt, at en advokat blandt andet forventes at basere køberrådgivningen på selvstændige undersøgelser af tingbogen.

I sagsnr. 2021-2211 (kendelse af 29. november 2021) erhvervede klienterne i 2015 en villalejlighed i stueetagen i en ejendom med endnu en lejlighed

på 1. sal. Med afsæt i salgsmaterialet fra ejendomsmægler rådgav advokaten køberne om, at de efter tinglyst påtegning af 1994 erhvervede en brugsret til forhaven delt med 1. salen, og at de frem til 2024 ville få en eksklusiv brugsret til baghaven, som kunne forlænges efter aftale med ejer af 1. salen.

Advokaten var ubekendt med, at der i 2014 var tinglyst en ny påtegning, hvorved den eksklusive brugsret til baghaven tilfaldt stuelejligheden, og brugsretten til forhaven alene tilhørte 1. salen. Brugsrettighederne var gjort tidsubegrænsede og kunne opsiges med 30 års varsel. Nævnet fandt, at en køberrådgivende advokat ikke alene kan bero sin rådgivning på materialet, som sælger og ejendomsmægler har udleveret, men at det påhviler advokaten at foretage selvstændig undersøgelse af blandt andet indholdet i tingbogen, herunder deklarationer om brugsret, og advokaten blev pålagt en bøde.

På lignende vis fandt nævnet ved kendelse af 22. august 2016 (sagsnr. 2016-980), at en advokat havde tilsidesat god advokatskik ved ikke at rådgive klienterne om, at der på en ejendom var tinglyst pant på 48.000 kr. til sikkerhed for ejernes forpligtelser over for grundejerforeningen. Nævnet udtalte, at det henhører under sædvanlig køberrådgivning, at en advokat orienterer

om, hvis eksempelvis en grundejerforening har betinget sig pant med første prioritetsstilling, da det ofte har indflydelse på realkreditbelåningen.

Endvidere bør advokaten i forbindelse med køberrådgivningen gennemgå og sammenholde indhold af BBR (Bygnings- og boligregistret) for den relevante ejendom med det øvrige salgsmateriale.

I sagsnr. 2021-1486 (kendelse af 29. november 2021) erhvervede klienten, et investeringsselskab, en ejendom. Det fulgte af salgsopstillingen, at der på ejendommen var tre erhvervslejemål og to boliglejemål. Imidlertid viste det sig efter overtagelsen, at der udover erhvervslejemålene blot var registreret ét boliglejemål i BBR. Nævnet lagde til grund, at det var af væsentlig betydning for investeringsselskabets køb af ejendommen, at den indeholdt to godkendte boliglejemål. I nævnets vurdering indgik også, at der i e-mailkorrespondance med sælgers advokat forekom uklarhed omkring eksistensen af varme- og elmålere i de respektive lejemål, hvorfor advokaten også af denne grund burde have undersøgt registreringerne i BBR. Advokatnævnet bemærkede, at der påhviler advokaten nogle særlige forpligtelser ved køberrådgivning, herunder at kontrollere om der i købsaftalen og bilagene er uklarheder, selvmodsigelser eller fejl.

Nævnet fandt, at advokaten rutinemæssigt burde have gennemgået BBR og konstateret, at der var en afvigelse mellem de beskrevne forhold i salgsopstillingen og registreringen i BBR, og herefter have søgt forholdene afdækket. Den omstændighed, at det var anført i opdragsskrivelsen, at advokaten ikke selvstændigt undersøgte boligens anvendelighed og stand, udgjorde ikke en tilstrækkelig afgrænsning af opdraget til, at investeringsselskabet ikke med føje kunne forvente, at advokaten forholdt sig til, om ejendommen opfyldte betingelserne for den påtænkte anvendelse, eller at handlen blev betinget heraf med henblik på at antage en supplerende rådgiver.

Forhold uden for advokatens sædvanlige rådgivningsforpligtelse

På den anden side kan det af nævnets praksis udledes, at det ved sædvanlig køberrådgivning naturligvis ikke kan forventes af klienten, at advokaten undersøger enhver tilgængelig oplysning om en fast ejendom, herunder i relation til myndighedstilladelser, jord- og vandforhold samt tilladelser på nabogrunden.

Ved kendelse af 28. september 2021 (sagsnr. 2021-1560) tog nævnet stilling til, om en advokat havde tilsidesat god advokatskik ved ikke at undersøge og rådgive nærmere om

jord- og vandforhold. Der var anlagt en ganske stor flise-terasse omkring huset, og det fulgte af udkast til købsaftale, at havedrænet var defekt, samt at de flisebefæstede områder med fordel kunne reduceres for at sikre bedre regn-afledning ved kraftigt skybrud. Efter overtagelsen erfarede klienterne, at grunden var vandlidende. Under klagesagen gjorde klienterne gældende, at advokaten ikke rådgav om, at havedrænet var defekt og forholdene omkring kraftigt skybrud, samt at advokaten burde have undersøgt jord- og vandforhold på dingeo.dk og i den kommunale klimatilpasningsplan. Advokaten gjorde heroverfor gældende blandt andet, at der var ydet rådgivning om havedrænet og fremlagde til støtte herfor et håndskrevet notat fra et telefonmøde med stikord som blandt andet "dræn". Nævnet frifandt advokaten, idet det ikke var godtgjort, at rådgivningen var mangelfuld og henset til købsaftalens udtrykkelige oplysninger om havedrænet, notatet, og at klienterne i øvrigt fik

bistand af en byggesagkyndig.

I sagsnr. 2017-1989 (kendelse af 29. november 2017) var der klaget over, at advokaten ikke havde oplyst klienterne om, at nabogrunden var udlagt til råstofområde, og at der tidligere var givet gravetilladelse til råstofudvinding. Nævnet frifandt advokaten og lagde blandt andet vægt på beskrivelsen af omfanget af bistanden i ordrebekræftelsen, og at der i det udleverede materiale om ejendommen ikke var oplysninger herom, og at det ikke kunne bebrejdes advokaten, at denne ikke under de foreliggende omstændigheder undersøgte forholdene nærmere.

Efter nævnets praksis er det ikke enhver oplysning relateret til BBR, som en advokat forventes at rådgive om. I sagsnr. 2017-1229 (kendelse af 29. august 2017) erhvervede klienten en ejendom, der før handlen gennemgik en omfattende renovering for 2,4 mio. kr. Klienten gjorde gældende blandt andet, at den rådgivende advokat ved at sammenholde BBR-ejermeddelelsen,

Advokatnævnet bemærkede, at der påhviler advokaten nogle særlige forpligtelser ved køberrådgivning, herunder at kontrollere om der i købsaftalen og bilagene er uklarheder, selvmodsigelser eller fejl.

Nævnet fandt, at en køberrådgivende advokat ikke alene kan bero sin rådgivning på materialet, som sælger og ejendomsmægler har udleveret, men at det påhviler advokaten at foretage selvstændig undersøgelse af blandt andet indholdet i tingbogen, herunder deklarationer om brugsret, og advokaten blev pålagt en bøde.

den nye og gamle el-rapport, og de faktiske forhold på ejendommen, burde have konstateret, at et badeværelse på 1. sal var etableret uden myndighedsgodkendelse, således at klager kunne have indrettet sig herefter.

Advokatnævnet fandt blandt andet, at advokaten havde anført, hvad opdraget omfattede og ikke omfattede. Det var desuden ikke godtgjort, at opdraget efterfølgende blev udvidet. Derfor var det ikke en del af opdraget at yde særskilt rådgivning om den omfattende renovering eller at undersøge nærmere, om denne blev gennemført efter gældende regulativer og af håndværkere med de fornødne autorisationer. I den forbindelse bemærkede nævnet, at oplysningerne i en BBR-ejermeddelelse beror på ejerens oplysninger, og dermed ikke kan danne grundlag for, at en byggetilladelse til en given installation foreligger.

Forhold med særlig anledning til afklaring eller afgrænsning af opdrag

Under arbejdets udførelse kan advokaten blive bekendt med forhold, som giver særlig anledning til afklaring og rådgivning eller til at indskærpe omfanget af opdraget over for klienten, således at dette eventuelt kan udvides, og/eller klienten kan antage en supplerende rådgiver.

I sagsnr. 2020-2304 (Advokatnævnets

kendelse af 5. marts 2021) sendte klienten en række spørgsmål til advokatens sagsbehandler og ejendomsmægleren. Klienten blev oplyst af sælger, at den havde ladet en nabo gå gennem lågen på ejendommen for at komme over til en anden nabo. Klienten spurgte derfor, om der var vundet hævd, hvis færdslen havde fundet sted i over 20 år. Klienten meddelte til sagsbehandleren, at hun ikke havde fået klare svar på sine spørgsmål, og at hun blandt andet forstod det sådan, at der ikke var vundet hævd over havelågen, og at hun yderligere gerne ville vide, om der blev påsat hængelås eller lignende. Sagsbehandleren meddelte herefter, at ejendomsmægleren var blevet bedt om at sømme lågen til inden overtagesdatoen. Da klienten underskrev endelig købsaftale, tog hun forbehold for, at forholdet om havelågen blev ordnet permanent. Et par uger efter meddelte klienten til sagsbehandleren, at der trods forbeholdet stadig var et problem med naboen, og at den ansvarlige advokat skulle sørge for, at der blev fulgt op. Da forholdet ikke blev bragt i orden, rykkede klienten herfor. Advokatnævnet pålagde advokaten en bøde for ikke i tilstrækkeligt omfang at følge op på problemstillingen omkring havelågen, herunder ved ikke at gøre klienten opmærksom på, at forholdet efter advokatens opfattelse lå

uden for opdraget.

Selvom en klient måtte ønske at gennemføre en handel trods uafklarede forhold, kan advokaten være forpligtet til at orientere klienten om de mulige konsekvenser herved. Ved Advokatnævnets kendelser af 21. maj 2021 (sagsnr. 2020-1916, indbragt for retten) blev en advokat pålagt en bøde for mangelfuld køberrådgivning om en olietank og forureningsrisiko på en ejendom. Nævnet lagde særligt vægt på, at der i det tilgængelige materiale var divergerende oplysninger om olietanken, herunder om der var eller havde været en sådan på grunden, hvorfor forholdet burde være undersøgt nærmere. Derudover lagde nævnet vægt på, at sælgers besvarelse af godkendelsesskrivelsen ikke afklarede spørgsmålet, hvorfor der burde være rekvireret yderligere dokumenter om olietanken. Det kunne ikke ændre på nævnets vurdering, at køberen ønskede handlen gennemført uanset resultatet af en eventuel undersøgelse af jordbunden, idet køber ikke i tilstrækkelig grad var rådgivet om konsekvenserne herved.

Der kan også være lovpligtige byggetekniske forhold, som advokaten skal undersøge nærmere og rådgive om. Ved nævnets kendelse af 27. februar 2015 (sagsnr. 2014-2247) fandtes en advokat at have tilsidesat god

HOMANN

Homann Advokater søger én-to advokater til indtræden som partner i velfungerende kontorfællesskab, beliggende på Strøget

Vi har i vort velintegrerede kontorfællesskab et kontor ledigt på 3. sal i en ejendom, der har karakter af en domicilejendom, med udsigt til Strøget/Helligåndskirken. Kontoret er på 24 m², der eventuelt kan benyttes til delekontor mellem to advokater.

Vi har også mulighed for at skaffe plads til to advokater, der hver får deres eget kontor. Desuden har vi plads til administrativt personale.

Kontoret har god beliggenhed nær Københavns Byret og Sø- og Handelsretten, samt metro rundt om hjørnet til Østre Landsret.

Der foreligger særdeles velvedligeholdte lokaler med fælles bemandet reception, tre mødelokaler, køkken og adgang via to elevatorer. Vi har et fælles, omfattende bibliotek og en stud.jur.-ordning, samt en god tradition for sociale arrangementer. Kontoret råder over to P-pladser i gården.

Kontorets advokater dækker mange forskellige retsområder, og der kan læses nærmere herom på www.homannlaw.dk. Kontoret benytter sig af fælles it i form af Advosys og Unik Bolig. Kontoret er medlem af en velfungerende advokatkæde i form af JCA.

Kontakt for eventuel yderligere information advokat Bent-Ove Feldung - bof@homannlaw.dk - eller advokat Elise Quaade - eq@homannlaw.dk - eller én af de øvrige til advokatkontoret knyttede advokater.

Homann Advokater
Amagertorv 11
1160 København K
Tlf.: 33 15 01 02

advokatskik ved ikke at have undersøgt og rådgivet om, at der i tilstandsrapporten ikke var anført hustype, hvilket var lovpligtigt siden den 1. maj 2012. Efter klienternes overtagelse af ejendommen viste det sig at være et landhus med et fundament, der ikke var sikret mod bevægelser og opstigende grundfugt. Klienterne gjorde gældende, at hvis de havde haft rettidig viden herom, havde de blandt andet krævet fugtmålinger, undersøgt ejendommen endnu nærmere og krævet et nedslag i købesummen. Nævnet udtalte blandt andet, at det påhviler en advokat at påse, at købere af en fast ejendom får sædvanlig og lovpligtig information i forbindelse med handlen, og at advokaten i den konkrete sag også burde have rekvireret den tidligere tilstandsrapport.

Opsummerende kan det udledes af Advokatnævnets praksis, at den konkrete vurdering af om advokatens køberrådgivning er i overensstemmelse med god advokatskik særligt beror på en afvejning af 1) opdraget, 2) køberens berettigede forventninger og forudsætninger for erhvervelsen 3) samt af de konkrete forhold, som burde give advokaten anledning til at rådgive på en bestemt måde eller over for klienten at indskærpe opdragets begrænsninger, således at en supplerende rådgiver kan antages af klienten. ♦

LEGATER

SAGFØRERNES AUKTIONERS LEGAT

REJSELEGAT

Rejselegatet kan søges af en københavnsk advokat med en god juridisk kandidateksamen, der i sit arbejde har vist fremragende evner og en levende interesse for sit fag, som gør det sandsynligt, at vedkommende vil have stor gavn af en studierejse. Legatet gives fortrinsvis til hel eller delvis dækning af rejseudgifter og tuition. Legatet gives ikke til kongresrejser, rejser med en varighed på under tre måneder eller til rejser, der allerede er påbegyndt på uddelingstidspunktet medio maj.

Legatudbetalingen er i maj/juni. Ansøgning kan indsendes fra 15. marts 2022.

Ansøgningsfristen er 1. april 2022.

LEGAT TIL VÆRDIGT TRÆNGENDE

Legatet kan søges af københavnske advokater, der uden egen skyld er kommet i økonomiske vanskeligheder, eller til rekreationsrejser for københavnske advokater eller deres pårørende, eller til københavnske advokaters efterlevende, fraskilte eller fraseparerede ægtefæller samt børn under 25 år. Legatudbetalingen er i maj/juni. Ansøgning kan indsendes fra 15. marts 2022.

Ansøgningsfristen er 1. april 2022.

UNDERSTØTTELSESFONDEN

Legatet kan søges af nuværende eller forhenværende advokater, der er økonomisk dårligt stillede eller disses efterlevende ægtefæller og børn eller undtagelsesvis til andre, som advokaten faktisk forsørger.

Understøttelsesfonden administrerer desuden seks selvstændige legater, hvis formålsparagraf stort set er enslydende med Understøttelsesfondens. Legatet udbetales halvårligt i juni og december.

Ansøgningsfristen er 31. marts 2022.

BIRTHE DAELLS FOND

Birthe Daells Fond kan søges mhp. at få økonomisk støtte til advokatbistand. Fondens formål er at sikre, at personer – også juridiske – som ikke har råd til at antage en advokat til at varetage deres sag, kan få bistand fra en advokat. Fonden kan – helt eller delvis – dække udgifter til advokatsalær i det omfang, det ikke bliver godtgjort hos modparten, f.eks. ved dom, fri proces og/eller retshjælpsforsikring.

Birthe Daells Fond giver ikke støtte til separations- og skilsmisssager, eller injuriersager. Ved "separations- og skilsmisssager" forstås ægteskabs-/samlivssager i al almindelighed, herunder også tvister mellem parterne samt bopæls- og samværssager om fælles børn. Du kan ikke få støtte til betaling af sagsomkostninger til modparten, til retsafgifter, syn og skøn og meget mere. Der gives heller ikke støtte til sager, som allerede er ført, ligesom der heller ikke gives dækning til udgifter til advokatbistand, som allerede er ydet.

Ansøgningen skal udover en sagsfremstilling (og kopi af ansøgning om fri proces) indeholde oplysning om parternes økonomiske forhold (herunder seneste årsopgørelse) og størrelsen af det beløb, man søger om.

Du kan læse nærmere om betingelserne for at søge legater samt hente ansøgningsskemaer på Advokatsamfundet.dk/OmAdvokatsamfundet/Advokatraadet/Fonde

**ADVOKAT
SAMFUNDET**

INTERVIEW MED FORFATTEREN

RIGSRET? – en debatbog

Leif Donbæk Thomsen
373,75 kr. / 174 sider
Karnov Group

Hvorfor har du skrevet en debatbog om rigsretssystemet?

Jeg er politisk udpeget dommer i rigsretten for en seksårig periode, men mit forløb i rigsretssagen mod Inger Støjberg gik ikke værre eller bedre, end at to højesteretsdommere blev erklæret inhabile, hvorved der også måtte ske frafald af de to yderste politisk udpegede dommere – heriblandt mig.

Jeg havde imidlertid brugt lang tid på at sætte mig ind i rigsretssystemet og fundet ud af, at det er et næsten ubeskrevet blad i litteraturen. Den eneste, der har behandlet rigsretssystemet grundigt, er Jens Peter Christensen i sin doktordisputats.

Det er interessant, når vi er det vestlige land, næstefter USA, der har haft flest rigsretssager i de seneste 50 år, og muligvis har vi endnu en rigsretssag på vej i Minksagen.

Jeg mener ikke, at det nuværende rigsretssystem er et retssamfund værdigt, og vi bør have en samtale om formen. Langt hen ad vejen er det vilkårligt, hvem der ender i rigsretten, og hvem der ikke gør – som advokat er det meget besynderligt. En anden ting er, at det er utrolig dyrt at føre en rigsretssag, der lammer hele Højesteret. Vi kan for eksempel spørge os selv, om det er nødvendigt at bruge næsten alle højesteretsdommere i en rigsretssag, eller om vi kan nøjes med nogle af dem.

Hvem er bogen henvendt til?

Alle samfundsinteresserede, jurister som ikke-jurister. Bogen kan tjene som et grundlag for en seriøs offentlig debat om rigsretssystemets berettigelse og form.

Hvad er de vigtigste pointer i bogen?

At vi bør tage en offentlig debat om, hvorvidt vi bør have en rigsret, hvem der bør have adgang til at rejse sagerne, og hvem der skal dømmes. Jeg mener, at det nuværende system er for tungt, for tilfældigt og for svært gennemskueligt. Mit forslag er, at der nedsættes en kommission til at udarbejde et forslag til et nyt rigsretssystem.

LEIF DONBÆK THOMSEN

Advokat. Arbejder til dagligt som leder af HK Danmarks arbejdsskadeteam. Derudover skriver han bøger, klummer i Ekstra Bladet og Berlingske samt underviser på Københavns Universitet.

LOV OM BESKYTTELSE AF WHISTLEBLOWERE med kommentarer

Lars Lindencrone Petersen m.fl.

595 kr. / 226 sider

Karnov Group

Bogen er en lovkommentar, der kan bruges som håndbog, når de mange whistleblowerordninger skal etableres og administreres. Den henvender sig derfor til enhver, som skal bidrage til etablering og administration af whistleblowerordninger på både private og offentlige arbejdspladser. Bogen er også tænkt som opslagsværk for den potentielle whistleblower, som gerne vil kende sin retsstilling inden indgivelse af anmeldelse. Den er derfor også praktisk i sin tilgang.

MUSIKSELSKABETS RETSSTILLING VED BRUG AF MUSIK I RADIO OG TV

Brug af musik efter tvangslicensreglen i ophavsretslovens § 68

Helene May Kristensen

200 kr. / 92 sider

Djøf Forlag

Bogen tager afsæt i den teknologiske udvikling, og behandler adgangen til at foretage synkronisering, samt hvorvidt digitalt distribueret musik skal anses for udgivet. Den fokuserer på musikelskabets retsstilling ved brug af musik i radio og tv i henhold til tvangslicensreglen i ophavsretslovens § 68.

VERDENSLITTERATURENS JURA I-III

Peter Garde

1200 kr. / 1552 sider

Djøf Forlag

Værket er en litteraturhistorisk skildring i tre bind. Mange af den klassiske litteraturs helt store forfattere har enten berørt juraen som genstand for plottet i deres fortælling, eller haft juridiske skikkelser til at fremdrive fortællingen. På den måde adskiller Verdenslitteraturens jura bind I-III sig fra den gængse litteraturhistorie ved udelukkende at berøre juridiske tematikker i denne.

**DANSKE FINANSIELLE
KRISER SIDEN 2000**

Finn Østrup
812,50 kr. / 592 sider
Karnov Group

ENTERTAINMENTRETTE

Jakob Plesner Mathiasen m.fl.
1045 kr. / 478 sider
2. udgave / **Karnov Group**

ERHVERVSANKENÆVNET

Praksis om selskaber, fonde
børselskaber, finansielle
virksomheder, revisorer, hvidvask mm.
Leif Lindenchrone Petersen m.fl.
700 kr. / 254 sider
2. udgave / **Djøf Forlag**

**ETISKE REGLER
FOR REVISORER**

Lars Kiertzner
605 kr. / 246 sider
Karnov Group

EU-RETTE

Karsten Engsig Sørensen m.fl.
1300 kr. / 1000 sider
8. udgave / **Djøf Forlag**

FESTSKRIFT TIL PALLE BO MADSEN

Birgit Liin m.fl.
500 kr. / 803 sider
Djøf Forlag

FORVALTNINGSKONTRAKTER

Rasmus Grønved Nielsen
1645 kr. / 880 sider
Karnov Group

**FRA VELFÆRDSSTAT TIL
OVERVÅGNINGSSTAT**

Algoritmernes magt i den
offentlige forvaltning
Michael Jarlner m.fl.
195 kr. / 194 sider
Djøf Forlag

KREDITORFORFØLGNING

Materiel foged- og konkursret
Peter Møgelvang-Hansen m.fl.
980 kr. / 544 sider
9. udgave / **Karnov Group**

KØBSRETTE

Nis Jul Clausen m.fl.
750 kr. / 378 sider
9. udgave / **Karnov Group**

NABOSTRID

Når vi slås over hækken
Henriette Bendix m.fl.
299 kr. / 254 sider
Kriminalforlaget

SPECIELLE FORÆDELSESGREGLER

Bo von Eyben
995 kr. / 444 sider
2. udgave / **Karnov Group**

STRAFFEN

Henning Fuglsang Sørensen
370 kr. / 185 sider
Karnov Group

**VARMEFORSYNINGSSLOVEN
med kommentarer**

Line Markert m.fl.
1400 kr. / 652 sider
2. udgave / **Djøf Forlag**

| Aktuel Jura

NYHED!

The Business Judgment Rule in Danish Law

Søren Bergenser

ISBN: 978-87-420-0046-5 | **Udgivet:** Januar 2022
Sider: 224, indbundet | **Pris:** 395 kr. inkl. moms

NYHED!

Den skatteretlige omgængelsesklausul

Jakob Bundgaard mfl.

ISBN: 978-87-420-0023-6 | **Udgivet:** September 2021
Sider: 344, indbundet | **Pris:** 695 kr. inkl. moms

NYHED!

Your Privacy Is Important to Us!

Jan Trzaskowski

ISBN: 978-87-420-0042-7 | **Udgivet:** November 2021
Sider: ca. 352, indbundet | **Pris:** 395 kr. inkl. moms

FÅ MERE VIDEN på www.extuto.dk

ExTuto

NYHED

Online-bogpakke inden for strafferet

Få adgang til 18 strafferetlige online-bøger
– direkte til din research på Karnov Online

Tre gode grunde til at gå digitalt

Bliv effektiv

Udnyt den hurtigste vej til litteratur og juridiske kilder – og find nemt netop dén reference, du søger.

Få adgang overalt

Tilgå juridiske bøger; uanset hvor du befinder dig – og nyd muligheden for fleksibilitet.

Spar penge

Online-bogpakken indeholder over 17 bøger til en samlet pris, der ligger langt under udsalgsprisen for de trykte bøger.

Prisen for online-bogpakken inden for strafferet i et årsabonnement er kr. 3.500 ekskl. moms.

→ Læs mere og køb pakken på www.karnovgroup.dk/online-bogpakke-strafferet

Træf bedre beslutninger.
Hurtigere.

KARNOV
GROUP